

Boel Lindberg och Eleonor Andersson

Reviderad registrant över balladerna i George Stephens manuskriptsamling

[Denna text är en utökad version av ett kapitel med samma rubrik i Boel Lindberg (red), *Gamla visor, ballader och rap. Från muntlig förmedling till publicering på nätet* (Möklinta: Gidlunds, 2013), s. 328 ff.]¹

Innehåll	sida
George Stephens manuskriptsamling (GSMS)	2
Bakgrund	2
Materialkategorier och genrer i GSMS	5
Medeltida ballader i GSMS – en reviderad registrant	8
Förändringar i förhållande till registrant publicerad 2008	8
Nya balladtyper och balladvarianter i GSMS	10
Övrig publicering av balladuppskrifter som återfunnits i GSMS	1
Den reviderade registranten	16
Referenser	36

¹ Detalj ur kalkmålning i Odensala kyrka, Uppland, utförd av Albertus Pictor under åren 1480–155. Foto: Tommy Olofsson.

George Stephens manuskriptsamling (GSMS)

Bakgrund

För drygt sex år sedan upptäcktes i ett par omgångar en större och hittills okänd manuskriptsamling i Växjö stadsbiblioteks arkiv. Närmare efterforskningar visade att samlingen, som omfattade ca 1 000 manuskriptblad med uppskrifter² av folkvisor och annat folkloristiskt material, hade tillhört engelsmannen George Stephens (1813–1895). Med stor sannolikhet utgör samlingen en gåva som denne överlämnade några år före sin död till dåvarande Växjö stifts- och gymnasiebibliotek och som i deras ackvisitionskatalog är upptagen under rubriken ”Handskrifna uppteckningar af en mängd folkvisor, folksagor m.m. dylikt.”³ Växjö stifts- och gymnasiebibliotek blev senare under 1900-talet ett stifts- och landsbibliotek och detta ombildades så småningom på 1950-talet till Växjö stadsbibliotek. Bytena av huvudmannaskap i kombination med interna omorganisationer och flyttning till nya lokaler ledde till att den samling Stephens donerat till biblioteket successivt under 1900-talet hamnade allt längre in i gömmorna. Det blev sensation både i lokala medier och på riksnivå när samlingen återupptäcktes 2005.

George Stephens hade genom sina universitetsstudier i London i språk och forntidshistoria tidigt kommit att intressera sig för Norden som forskningsområde. Han bosatte sig i Stockholm 1934 och försörjde sig till en början främst som översättare och lärare i engelska språket samtidigt som han studerade fornsvenska och svensk litteratur. År 1839 lärde han känna Gunnar Olof Hyllén-Cavallius (1818–1889), då nybliven amanuens vid Kungliga biblioteket i Stockholm. Det gemensamma intresset för forntidshistoria och folklivsforskning gjorde att de två männen under 1840-talet tillsammans engagerade sig i två stora folkloristiska insamlings- och utgivningsprojekt kring folksagor och sägner respektive folkvisor.⁴ Målsättningen för båda projekten var att åstadkomma utgåvor som redovisade det samlade nationella kulturarvet inom områdena. Den samling manuskript efter George Stephens som

² Termen *uppskrift* används här i anslutning till Bengt R Jonsson, *Svensk balladtradition I. Balladkällor och balladtyper* (Stockholm, 1967) s. 8, fotnot 14, som en allmän beteckning för en skriftlig fixering överhuvudtaget. Termen har således en mer generell innebörd än *uppteckning* som förbehålls ”resultaten av genom medvetet antikvariskt, historiskt eller folkloristiskt intresse bedrivet insamlingsarbete” (ibid.). Som kommer att framgå längre fram i denna text består uppskrifterna i GSMS i stor utsträckning av avskrifter av primäruppteckningar av muntligt traderat stoff.

³ Karin Eriksson, En bortglömd manuskriptsamling. George Stephens efterlämnade uppteckningar, i Gunilla Byrman (red), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader* (Växjö: Växjö University Press, 2008), s. 189.

⁴ Utgivningsprojektet för folksagor resulterade i tvåbandsutgåvan: Hyllén-Cavallius, Gunnar Olof och Stephens, George, *Svenska folk-sagor och äfventyr. Efter muntlig öfverlemning*. (Stockholm, 1844–49).

upphittades på Växjö stadsbibliotek 2004–2005 har främst sin upprinnelse i detta samarbete med Hyltén-Cavallius.⁵

Hyltén-Cavallius var anställd vid Kungliga biblioteket 1839–59 men lämnade i princip arbetet där 1856 då han blev direktör för Kungliga teatrarna. Åren 1860–64 var han diplomat i Brasilien. Han återvände sedan till Sverige och bosatte sig då i Småland. Hans huvudverk, den etnologiska pionjärstudien *Värend och virdarna* utkom 1863–68. Genom sina samlingar lade han 1867 grunden till Smålands museum i Växjö.⁶

Hyltén-Cavallius och Stephens utgivningsprojekt beskrivs utförligt av Bengt R. Jonsson.⁷ Den insamlingsverksamhet som Stephens kom att ägna sig åt inom ramen för samarbetet med Hyltén-Cavallius rörde i första hand avskrifter ur äldre visböcker som fanns bevarade i bl. a. Kungliga biblioteket i Stockholm och universitetsbiblioteket i Uppsala. Det har inte gått att med säkerhet fastställa i vilken utsträckning han själv gjorde primäruppteckningar av folkvisor eller annan folkloristik i levande tradition.

1851 fick Stephens tjänst som lektor i engelska språket och litteraturen vid Köpenhamns universitet och utnämndes 1855 till professor i dessa ämnen. Han bosatte sig i Köpenhamn och återupptog snart vid sidan om sin lärargärning vid universitetet sina studier i nordisk forntidshistoria och folkloristik. Det projekt om att ge ut folkvisor som han och Gunnar Olof Hyltén-Cavallius arbetat med sedan början av 1840-talet hade då gått i stå på grund av en konflikt med det tryckeri som engagerats för utgivningen och som tryckt projektets första band *Sveriges historiska och politiska visor. Första delen. Från äldre tider intill år 1650*.⁸ Brevväxling mellan Hyltén-Cavallius och Stephens visar emellertid att planerna ändå hölls vid liv in på 1860-talet.⁹ Det är också under denna period som en stor del av de 1 000 manuskriptsidorna i GSMS tillkom eller hopbragtes.

Redan före sin flytt till Köpenhamn hade Stephens brevkontakt med den danske folklivsforskaren Svend Grundtvig (1824–1883) som för Danmarks del under 1840-talet påbörjat ett utgivningsprojekt för folkvisor som både i uppläggning och syfte hade stora likheter med den utgivning Hyltén-Cavallius och Stephens planerade. I motsats till deras projekt kom Grundtvigs utgivning att bli framgångsrik. 1853 utkom första bandet av

⁵ Uppgifterna om George Stephens och den manuskriptsamling han lämnat efter sig bygger främst på Karin Erikssons två grundliga studier: George Stephens. Samlare, fornforskare och skandinavist och En bortglömd manuskriptsamling. George Stephens efterlämnade uppteckningar. I Gunilla Byrman (red), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader* (Växjö: Växjö University Press, 2008).

⁶ Jfr N.-A. Bringeus, *Gunnar Olof Hyltén-Cavallius som etnolog. En studie kring Värend och Wirdarne*. (Stockholm, 1966) s. 9–34.

⁷ *Svensk balladtradition I*, s. 527–550. Jfr också Eriksson, *George Stephens*, s. 37ff.

⁸ Örebro: Lindh, 1853. Orsaken till konflikten är oklar men rörde sannolikt ekonomiska frågor kring utgivningen. Jfr Jonsson, *Svensk balladtradition*, s. 529 f. och Persson, Torsten, ”När” och ”till vad?” En studie av Stephens-samlingen på Växjö stadsbibliotek. C-uppsats, Växjö. 2005, s. 38 ff.

⁹ Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 196 ff.

Danmarks gamle Folkeviser (DgF) och Grundtvig kom själv att leda utgivningen av ytterligare två band.¹⁰ När Stephens flyttade till Köpenhamn blev kontakterna mellan honom och Grundtvig tätare och genom Stephens förmedling kunde så småningom det material som han själv och Hylltén-Cavallius förberett för utgivning av en svensk folkviseutgåva ställas till Grundtvigs förfogande. Detta material, som idag förvaras under beteckningen Vs 3 i Kungliga biblioteket (KB) i Stockholm, bestod av renskrifter av primäruppteckningar och diverse uppskrifter av folkvisor som ordnats systematiskt i en tryckförlaga. Stephens forskarkollega Hylltén-Cavallius hade sett till att detta tryckmanuskript deponerades på KB i samband med att han lämnade sin anställning där. Själva det originalmaterial (primäruppteckningar och andra uppskrifter av folkvisor) som tryckmanuskriptet byggde på, fanns då fortfarande i Hylltén-Cavallius ägo.¹¹ Tryckmanuskriptet (dvs. nuvarande Vs 3) lånades ut till Grundtvig någon gång under 1850-talet och sändes tillbaka till KB i juni 1860. Under denna period ser Stephens också till att kopiera stora delar av Vs 3 samt att för egen räkning ta hand om de transkriptioner av visor i äldre manuskript (bl.a. handskrivna visböcker från sent 1500-tal och framöver) som han gjort i Stockholm och Uppsala. Detta senare material ansåg han vara privat egendom varför han på de ställen där han avlägsnade dem från Vs 3 satte in en hänvisning till den originalhandling han skrivit av.¹² Det material som han på detta sätt samlade ihop i Köpenhamn kom att utgöra en substantiell del av den samling på Växjö stadsbibliotek som nu fått beteckningen GSMS. Tilläggas skall att Stephens också för Grundtvigs räkning kopierade material ur Vs 3. Detta material användes av Grundtvig i de kommentarer till danska visuppteckningar som han infogade i DgF.¹³

Flera manuskript i GSMS utgör således avskrifter av de renskrifter av primäruppteckningar (gjorda av Hylltén-Cavallius och andra) som Stephens själv gjort under 1840-talet. Vid den genomgång av manuskript i GSMS som gjorts inom ramen för projektet *Digitalisering och nätpublicering av medeltida ballader* har vi upptäckt ett flertal exempel på förekomsten av samma avskrivningsfel gentemot primäruppteckningen (som regel förvarad i KB Vs 4) i såväl GSMS som Vs 3.¹⁴ Det mest sannolika scenariot är att felet uppstod när Stephens kopierade sina egna renskrifter i Köpenhamn på 1850-talet då han inte hade tillgång till

¹⁰ *Danmarks gamle Folkeviser* (DgF) är en vetenskaplig utgåva av den danska balladtraditionens texter och melodier. Projektet avslutades 1976 med utgivningen av band XI (melodiband) och band XII (med bl.a. register).

¹¹ Detta material hamnade så småningom också på KB och fick där beteckningen Vs 4.

¹² Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 203 ff. Renskrifterna i tryckmanuskriptet var i stor utsträckning gjorda av Stephens.

¹³ Jfr Boel Lindberg, Kommentar till SMB 40 Ab på <http://www.folkvisa.se/>. Av de inledande anmärkningarna till DgF 103 St. Jörgen og Dragen (tryckt i *DgF II*, 1854–56, s. 554–568) framgår tydligt att Grundtvig vid sin editering av danska varianter av visan hade tillgång till det material som Stephens och Hylltén-Cavallius samlat om S:t Göransvisan (SMB 40) i Vs 3:4 nr 240 (a.a., s. 554).

¹⁴ Projektet beskrivs ingående i Lennart Carlsson, Ballader på webben, i Boel Lindberg (red) *Gamla visor, ballader och rap. Från muntlig förmedling till publicering på nätet* (Möklinta: Gidlunds, 2013), s. 274 ff.

originaluppskrifterna (sedermera Vs 4) som vid denna tid fanns hos Hyltén-Cavallius i Stockholm.¹⁵ Alternativet att Stephens skulle ha framställt två renskrifter av varje uppteckning redan på 1840-talet är mindre troligt.

Under 1850-talet kom Stephens vidare att också göra avskrifter av några sällsynta skillingtryck som han samlat under sin period i Sverige, men som han vid sin avresa till Köpenhamn överlämnat till Kungliga biblioteket i Stockholm. Dessa avskrifter finns också i GSMS. Sannolikt ingick de skillingtryck som Stephens skrev av också i det material som KB lånade ut till Grundtvig och Stephens under 1850-talet.¹⁶

Enligt Karin Eriksson, som gjorde den första noggranna genomgången och forskningen om GSMS 2006/2007, kan en stor del av samlingens innehåll knytas till det intresse för folkloristik inklusive folkvisor som Stephens främst odlade under 1840-talet och i viss begränsad utsträckning under följande årtionde. Efter flytten till Köpenhamn 1851 tar hans intresse för runforskning successivt över och hans arbeten inom detta område är stoff som dominerar de biografiska artiklar och notiser som skrivits om honom.¹⁷ Hans insatser för runforskningen speglas i mycket begränsad utsträckning i GSMS, och den som inom detta område söker material efter honom får gå till annat material som han lämnat efter sig.

Materialkategorier och genrer i GSMS

Allmänt gäller att det vi idag kallar GSMS är en mycket heterogen samling. Tyngdpunkten i samlingen är folkloristiskt material hopbragt under perioden 1840–1860 men i den återfinns även material från senare tidpunkter. Samlingen är i sitt nuvarande skick uppdelad på fyra arkivlådor. Innehållet i tre av dessa upptäcktes under perioden 2004–februari 2005, och arbetet med att förteckna detta påbörjades redan i november 2004 vid Smålands musikarkiv i samband med att ett mindre antal småländska visuppteckningar som kommit att skiljas från huvudsamlingen påträffats.¹⁸ Förteckningen, gjord i databasprogrammet FileMaker, kom att omfatta innehållet i arkivkartongerna 1–3. I samband med upprättandet av den gjordes också en löpande numrering av manuskriptbladen i kartongerna 1–3. Denna numrering upptar drygt 900 poster.¹⁹ Innehållet i den fjärde arkivlådan, som påträffades av Torsten Persson i samband med arbete med en kandidatuppsats hösten 2005, har däremot varken numrerats eller förtecknats. Detta beror främst på att det finns många frågetecken kring om det skall räknas som del av GSMS eller ej. Bl. a. finns det i lådan enstaka tryck daterade efter George

¹⁵ Hyltén-Cavallius överlämnade senare originaluppskrifterna till Kungliga biblioteket i Stockholm. Samlingarna förvaras där under signum Vs 4.

¹⁶ Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 203f.

¹⁷ A.a., s. 29, fotnot 1.

¹⁸ Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 191f.

¹⁹ Förhoppningsvis kommer innehållet i denna FileMaker-bas att kunna bli tillgängligt i en ny databas med s.k. open access på webbplatsen <http://www.folkvisa.se/>.

Stephens död 1895. På grund av denna osäkerhet kring innehållet i arkivkartong 4 begränsade Karin Eriksson sin genomgång av GSMS till arkivkartongerna 1–3.²⁰

Karin Eriksson urskiljer sammanfattningsvis att materialet i arkivkartongerna 1–3 i GSMS består av följande materialkategorier:²¹

I	Stephens egna avskrifter från andra samlingar och manuskript.	Dessa är troligen främst gjorda 1841–1851. Men här kan finnas uppteckningar från så sent som 1859, t.ex. de som är ”meddelade av” Carl Säve. ²²
II	Stephens egna avskrifter av skillingtryck.	Dessa kan vara gjorda både under perioden 1841–1851 och åren runt 1860.
III	Stephens och Hyltén-Cavallius gemensamma avskrifter av uppteckningar, skillingtryck m.m.	Dessa är med stor sannolikhet gjorda 1843–1851. Det kan här röra sig om förarbeten till Vs 3, men även om andra avskrifter.
IV	Hyltén-Cavallius avskrifter och uppteckningar.	Dessa kan inte dateras med bestämdhet men borde ha tillkommit samlingen före Stephens flytt 1851. Hit hör t.ex. danslekssamlingen.
V	Andra personers bidrag.	Dessa kan inte dateras med säkerhet men de flesta är troligen från 1840-talet, t.ex. Västmanlandssamlingen. ²³
VI	Urklipp från diverse publikationer, främst Dybecks <i>Runa</i> .	Dessa är huvudsakligen från 1840-talet.
VII	Ännu ej identifierat material.	Här ingår bl.a. de manuskriptblad som inte har någon uppgift om källa etc.
VIII	Stephens egna uppteckningar?	Om dessa ingår i samlingen har de antagligen tillförts från början av 1840-talet och framåt.

Någon översiktlig förteckning över vilka genrer som finns företrädade i GSMS har ännu inte gjorts. Preliminära noteringar i en FileMaker-bas som upprättats för samlingen visar emellertid att den utöver medeltida ballader bl a innehåller:

Andliga visor och psalmer

Danslekar

Efterklangvisor

²⁰ Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 195f.

²¹ Uppställningen är direkt återgiven efter Eriksson, *En bortglömd manuskriptsamling*, s. 218.

²² Till denna kategori bör Stephens avskrifter av tryckmanuskriptet till Vs 3 räknas. Som ovan påvisats har Stephens kopierat sina egna renskrifter i denna samling. Renskrivningen kan ha startat så tidigt som 1853 då samlingen sannolikt redan lånats ut till Köpenhamn. Se fotnot 14 och den text som knyter an till denna.

²³ Den s.k. Västmanlandssamlingen (se Karin Erikssons bidrag om denna i denna antologi) har sannolikt tillställts Stephens efter det att arbetet med tryckmanuskriptet (Vs 3) avslutades omkring 1851. Om Stephens hade kunnat ta del av samlingens innehåll före 1851, dvs. på 1840-talet som Eriksson antar, hade han med största sannolikhet inordnat de ballader som finns i den, i den systematik som finns upprättad för Vs 3. Inga av de manuskriptblad som kan hänföras till den s.k. Västmanlandssamlingen är försedda med de signa – A, B, C etc. – som i övrigt gäller för de avskrifter och renskrifter som ingår i Vs 3.

Lyriska visor

Ramsor

Skillingtrycksvisor

Skämtvisor

Sånglekar

Vaggvisor

En tredjedel av manuskripten i samlingen har emellertid förtecknats i databasen utan att någon information förts in i fältet ”Typ”, och det innebär att den för närvarande inte kan ge besked om hur många lyriska visor, efterklangsvisor etc. som finns i samlingen. När förteckningen upprättades koncentrerades intresset främst till att lokalisera de medeltida ballader som samlingen kunde tänkas rymma, och för denna genre är förteckningen efter vissa kompletteringar någorlunda pålitlig.²⁴ En sökning på genren ”Ballad” i fältet ”Typ” visar således att ca 390 manuskriptblad har ett innehåll som kan relateras till denna genre. Den registrant över dessa balladuppteckningar som redovisas på följande sidor omfattar 350 balladvarianter. Den skillnad som föreligger mellan antal manuskript (394) som är relaterade till balladgenren och antalet balladvarianter (350) kan bl.a. förklaras med att melodi och text till en och samma ballad vid uppskriftstillfället förts in på flera manuskriptblad som senare kommit i oordning och blivit skilda från varandra.

²⁴ Kompletteringen innebär att två forskare, Eva Danielson och Märta Ramsten, som båda varit knutna till utgivningen av *Sveriges Medeltida Ballader* (SMB) 1983–2001, gått igenom posterna i databasen och utifrån dess uppgifter om texten i manuskriptets första strof (i de fall manuskriptet innehåller en strofisk text) gjort en bestämning av genretillhörighet. Genomgången resulterade i att ytterligare ett 20-tal balladuppteckningar lokaliserade utöver de som tidigare identifierats av forskaren Sigurd Kværndrup vid den första genomgången av samlingen 2006–2007. Se Bäckvall, Louise och Kværndrup, Sigurd, Registrant över balladerna i GSMS. I Gunilla Byrman [red.] *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader* [Växjö, 2008], s. 421–443).

Medeltida ballader i GSMS – en reviderad registrant

I nedanstående registrant över ballader i George Stephens manuskriptsamling redovisas de medeltida ballader som finns representerade i samlingen, i form av fullständiga uppskrifter eller fragment av ballader som finns upptagna i samlingsverket *Sveriges medeltida ballader*. Registranten förtecknar GSMS-manuskripten i samma ordning som gäller för SMB, vilket innebär att de ordnats efter balladtyper (SMB 1–263) och inom dessa efter de varianter A–ZZ som detta klassificeringssystem möjliggör.²⁵

Förändringar i förhållande till registrant publicerad 2008

I den reviderade registrant över balladerna i GSMS som föreligger här har flera förändringar gjorts i förhållande till den preliminära registrant som publicerades 2008.

En förändring gäller vilka manuskript i GSMS som redovisas. Den preliminära registranten upptog samtliga manuskript som innehöll balladrelaterat stoff, vilket innebar att den inkluderade de manuskript som återger översättningar till engelska av svenska balladuppteckningar. Dessa översättningar redovisas i en särskild förteckning efter den reviderade balladregistranten (alt. i en förteckning som publiceras på vår visportal).

Vidare redovisades i den preliminära registranten 7 visuppskrifter under rubriken ”Ballader utan plats i TSB”.²⁶ Fem av dessa har strukits ur denna registrant. Skälet är att vi funnit att de inte uppfyller de kriterier för genrebeteckningen medeltida ballader som uppställts i förarbetena till utgåvan *Sveriges medeltida ballader* och därför heller inte bör klassificeras som medeltida ballader.²⁷ Medtagna i denna registrant är däremot GSMS 364 Liten Kerstins söm, som i registranten 2008 fanns upptagen som en hittills ej känd balladtyp. Uppskriften har visat sig vara en avskrift av balladvarianten SMB 67 B Esbern Snare och är nu i den reviderade registranten upptagen under denna beteckning. Vidare finns också GSMS 51 Osteknoppen från den gamla förteckningen ”Ballader utan plats i TSB” upptagen i denna nya registrant. Uppskriften representerar en balladtyp som förbisågs av utgivarna av *Sveriges medeltida ballader*. Den har nu fått beteckningen SMB 264 A.

I registranten 2008 förtecknades också ett antal manuskript i GSMS som balladvarianter som vid senare kontroll visat sig vara felaktigt klassificerade. GSMS 512.a-c innehåller en strof av en stjärnspelsvisa med melodi (tryckt) som på svaga grunder klassificeras som SMB 37 Jungfru Maria och Jesus. Vidare gäller att GSMS 505 Ungersvens käresta i graven är en s.k. efterklangsvisa och bör därför inte föras till balladtypen SMB 133 Kärestans död. Inte

²⁵ Principerna för hur innehållet i *SMB* uppställts redovisas i Bengt R. Jonsson (red), *Sveriges medeltida ballader*. Band 1 (Stockholm: Svenskt visarkiv 1983), s. 8ff.

²⁶ Bäckvall & Kværndrup, *Registrant över balladerna i GSMS*, s. 443.

²⁷ Bengt R. Jonsson, *Svensk balladtradition I*, s. 1–3 och Bengt R. Jonsson, Svale Solheim och Eva Danielson, *TSB*, s. 9–21.

heller GSMS 258 (utan titel) kan uppfattas som en ballad och utgör därför inte en variant till SMB 259 Kärigen och hovmannen. Även dessa tre poster har tagits bort från den reviderade registranten.

Sammanlagt är det således 8 visuppskrifter som strukits från registranten, nämligen:

<i>GSMS nr</i>	<i>Titel i GSMS</i>	<i>Beteckning i Registrant 2008</i>	<i>Anmärkning</i>
47	–	Ballad utan plats i TSB	Dessa tre manuskript utgör varianter av Skv 40 <i>Kärigen på gästabad</i> . Förkortningen Skv avser det register över skämtvisor som upprättats inom Svenskt visarkiv.
193	–	Ballad utan plats i TSB	
243	Jätte-Kärigen på Bröllop	Ballad utan plats i TSB	
138	Den bedragne älskaren/Herr Staffan och Jungfru Vallborg	Ballad utan plats i TSB	Vismanuskriptet i GSMS utgör en avskrift av KB Vs 4, s. 5–8, som är ett ms från 1700-talets mitt eller senare. Visan diskuteras och återges i sin helhet (15 strofer) i Jonsson, <i>Svensk balladtradition I</i> (1967) s. 776 f. och är där klassificerad som en balladpastisch.
258	–	SMB 259 Kärigen och hovmannen	Efterklangsvisa.
505	Ungersvens käreasta i grafven	SMB 133 Käreastans död	Efterklangsvisa.
512.a–c	–	SMB 37 Jungfru Maria och Jesus	Ms består av utklippta sidor (ss. 513–515) ur Arwidsson, A.I., <i>Svenska fornsånger III</i> som under rubriken ”Trettondags Stjernen” beskriver ett stjärnspel. Den hälsningssång (1 strof med melodi) som finns på s. 515 fördes på felaktiga grunder upp som en tidigare ej känd variant av SMB 37.
880	–	Ballad utan plats i TSB	Visan, som föreligger i Stephens avskrift av ett skillingtryck utkommet 1639 i Stockholm, är en översättning av en dansk visa, Fågelvisan. Den senare trycktes i Anders Sørensen Vedel, <i>Et hundrede udvalgte danske viser</i> (Köpenhamn, 1591). Visan besjunger i satirisk form adelns övermakt.

Samtliga ovan förtecknade visor har publicerats eller kommer att publiceras på folkvisa.se.

I övrigt har den noggranna genomgång av manuskripten i GSMS som företagits inom ramen för projektet *Digitalisering och nätpublicering av medeltida ballader* resulterat dels i att ytterligare ett antal manuskript i samlingen upptäckts vara uppskrifter av ballader, dels i insikten att flera visor blivit felaktigt klassificerade. GSMS 107 klassificerades exempelvis i registranten 2008 som en ny variant till SMB 70 Herr Karl och klosterjungfrun. I den reviderade registranten har den i stället identifierats som en avskrift av variant B till SMB 114 Trohetsprövningen. Inom de olika balladtyperna har likaså många felaktiga klassificeringar upptäckts. Sannolikt uppstod dessa därför att det i den genomgång av GSMS som gjordes 2006–2007 inte fanns möjlighet att i tillräcklig utsträckning undersöka om manuskripten utgjorde avskrifter av varianter vars källor förtecknats under rubriken ”Ej avtryckta” i utgåvan *Sveriges medeltida ballader*. Vi har här avstått från att i detalj redovisa de omklassificeringar

av manuskript som vi nu gjort, främst därför att en förteckning över dem skulle bli både omfattande och svåröverskådlig. Den reviderade registrant som nu publiceras är resultatet av en ny grundlig inventering av balladuppteckningarna i GSMS och ersätter den registrant som upprättades 2008. Den sistnämnda kan inte längre betraktas som pålitlig och bör heller inte citeras eller hänvisas till.

I det arbete med att gå igenom manuskripten i GSMS och upprätta en ny pålitlig registrant över balladerna som nu företagits inom ramen för projektet *Digitalisering och nätpublicering av medeltida ballader* har viktiga insatser gjorts av Eva Danielson och Märta Ramsten, tidigare medarbetare vid Svenskt visarkiv med stor kännedom om den svenska visskatten. Forskaren Karin Eriksson vid Linnéuniversitetet har också deltagit mycket aktivt i detta identifieringsarbete.

Nya balladtyper och balladvarianter i GSMS

I balladregistranten 2008 tillämpades ett inte helt entydigt sätt att med bokstavsbeteckning inom parentes eller asterisk i kolumnen ”SMB-nummer” markera att ett manuskript innehöll material (text och i förekommande fall melodi) som inte fanns upptaget i utgåvan *Sveriges medeltida ballader*. Följande förteckning över 45 tidigare ej kända typer, variantfamiljer²⁸ och varianter i GSMS ersätter dessa uppgifter i balladregistrant 2008.

Nya balladvarianter i GSMS					
<i>GSMS nr</i>	<i>SMB-variant</i>	<i>Titel i SMB</i>	<i>Provens</i>	<i>Antal strofer</i>	<i>Melodi</i>
96	12 Hb	<i>Jungfrun förvandlad till lind</i>	Småland	8	Ja
476	20 CX	<i>Näcken bortför jungfrun</i>	Västmanland	1	Ja
114	21 Db	<i>Ungersven och havsfrun</i>	Småland	20	Ja
477	22 Ob	<i>Harpans kraft</i>	Småland	20	Ja
380	23 CG	<i>Havsfruns tärna</i>	Västmanland	9	Ja
110	24 BD ²⁹	<i>Den bergtagna</i>	Småland	1	Nej
843, 326.c, 845	33 BR	<i>Styvmodern</i>	Västmanland	31	Ja
300.a–b	39 AEB	<i>Sankte Staffan</i>	Småland	1	Ja
306	39 FA	<i>Sankte Staffan</i>	–	8	Nej
192.b, 277.a, 277.b, 277.d, 462	42 DL	<i>Liten Karin</i>	Västmanland	12	Ja
782, 536.a, 842, 536.b	70 BR	<i>Herr Karl och Klosterjungfrun</i>	Västmanland	13	Ja
333	72 Db	<i>Rudegull seglar bort med sin trolovade</i>	Dalarna	3	Nej

²⁸ Vi föreslår att begreppet *variantfamilj* framöver används som samlingsbeteckning för de olika familje- eller lokala ortstraditioner som i SMB särskiljs genom stora bokstäver A–Z (för avtryckta visor) respektive AA–ZZ (för ej avtryckta visor). Se vidare fotnot 35 [???].

²⁹ Fragmentet kan inte entydigt knytas till SMB 24.

553	86 Gc	<i>Broder prøvar syster</i>	Gotland	8	Ja
747	101 Ab	<i>Jungfru Gunnela och riddar Perleman</i>	Svealand	18	Nej
746	101 Fb	<i>Jungfru Gunnela och riddar Perleman</i>	Södermanland	18	Ja
410	118 Ac	<i>Folke Lagmansson och drottning Hillevi</i>	Småland	9	Nej
352	120 Cb	<i>Frillans hämnd</i>	Uppland	5	Ja
461	125 He	<i>Ebbe Skammelsson</i>	Småland	33	Nej
124	132 Fb	<i>Dödsbudet</i>	Småland	1	Nej
324	133 Eb	<i>Kärestans död</i>	Södermanland	25	Ja
121	133 IJ	<i>Kärestans död</i>	Småland	1	Ja
418.a–b	133 IK	<i>Kärestans död</i>	Västmanland	15	Ja
314	136 Jc	<i>Fästmannen dör</i>	Gotland	6	Ja
326.a, 326.b, 772.b, 326.d, 328	143 Q	<i>Stolts Margreta drunknar</i>	Västmanland	21	Ja
34	160 Ic	<i>Konung Valdemar och hans syster</i>	Småland	24	Ja
139.a–c, 418.c	164 MX	<i>Herr Peders sjöresa</i>	Västmanland	13	Ja
218.c	169 Db	<i>Klosterjungfrun</i>	Småland	1	Nej
209.a	172 BS	<i>Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin</i>	Västmanland	1	Ja
547.a	173 CO	<i>Den bortsålda</i>	Värmland	–	Ja
472	177 Ec	<i>Per Svinaherde</i>	Gotland	9	Ja
106	205AAb	<i>Sven Svanevit</i>	Småland	4	Ja
376	215 Cb	<i>Orm ungersven</i>	Södermanland	20	Ja
344	220 G	<i>Den giftaslystna</i>	Svealand	13	Nej
203	224 Db	<i>Finn Komfusenfej</i>	Uppland	1	Ja
540	233 AN	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	Gästrikland	6	Nej
254, 415.c	243 GL	<i>Bonden och hans hustru</i>	Västmanland	10	Ja
255	243 GM	<i>Bonden och hans hustru</i>	Skåne	7	Nej
194	245 AR	<i>Det underbara bältet</i>	Värmland	7	Nej
143	248 GO	<i>Bonden och kråkan</i>	Skåne	12	Nej
224, 225	252 CA	<i>Kattens död</i>	Gotland	8	Ja
180	253 AAb	<i>Tordyvelns bröllop</i>	Uppland	11	Ja
179	253 ABb	<i>Tordyvelns bröllop</i>	Blekinge	11	Nej
176	253 ACb	<i>Tordyvelns bröllop</i>	Finland	2	Nej
177	253 DE	<i>Tordyvelns bröllop</i>	Västergötland	5	Nej
774.a, 277.c, 772.d, 774.ab, 774.b	260 V	<i>Tjuvarna</i>	Östergötland	13	Ja
51	264 A	<i>Osteknopen</i>	Småland	8	Nej ³⁰

³⁰ Ny balladtyp. Uppteckningen omnämns dock i ??

Samtliga dessa 45 tidigare ej kända balladvarianter har betecknats enligt det system som upprättades för utgåvan *Sveriges medeltida ballader*.³¹ Nya varianter som kunnat föras till en bestämd variantfamilj A–Z (avtryckta) respektive AA–ZZ (ej avtryckta) i SMB har inordnats under denna variantfamilj. GSMS 96 har således uppfattats som en annan utskrift av visan SMB 12 H som avviker så pass mycket från den som är publicerad i *SMB 1*, s. 91 f. att den bör betraktas som en ny variant inom variantfamiljen H av balladen SMB 12 Jungfrun förvandlad till lind. Den har därför fått beteckningen SMB 12 Hb. På samma sätt utgör GSMS 114 en ny variant inom variantfamiljen SMB 21 D av balladen Ungersven och havsfrun som nu fått beteckningen SMB 21 Db. Ovanstående förteckning innehåller sammanlagt 23 nya varianter som har kunnat inordnas inom en tidigare känd variantfamilj.

Det typiska för de manuskript i GSMS som utgör källor för dessa nya varianter inom redan kända variantfamiljer är att de innehåller stoff som är relaterat till visuppteckningar som finns bevarade i KB Vs 3 och Vs 4, dvs. i de samlingar som innehåller material för det utgivningsprojekt för folkvisor som Gunnar Olof Hyltén-Cavallius och George Stephens förgäves arbetade med under främst 1840-talet. Materialet i KB Vs 3 och Vs 4 blev noggrant utforskat i samband med utgivningen av *SMB*. Hade utgivarna av detta verk känt till Stephens samling i Växjö, dvs. GSMS, så hade också material ur detta utnyttjats vid utgivningen av *SMB*. Med stor sannolikhet hade således varianten SMB 12 Hb blivit redovisad i *SMB 1* därför att GSMS 96 innehåller en tolkning av melodin till visan som skiljer sig från den som återges för varianten SMB 12 Ha i *SMB 1*.³² Likaså hade exempelvis varianten SMB 120 C Frillans hämnd blivit avtryckt med 5 textstrofer i stället för den enda strof som nu återges i *SMB 3* därför att GSMS 352 innehåller text till dessa. Det nya tillskottet av text i GSMS till denna balladvariant redovisas nu i stället på www.folkvisa.se som SMB 120 Cb. Det nya material som GSMS tillför uppteckningar som ingick i Hyltén-Cavallius och Stephens utgivningsprojekt omfattar vidare inte sällan *melodier* till ett antal ballader. Balladerna SMB 133 E Kårestans död, 160 I Konung Valdemar och hans syster, 177 E Per Svinaherde, 205 AA Sven Svanevit och 253 AA Tordyvelns bröllop kan samtliga nu presenteras med melodier

³¹ Jfr *SMB 1*, s. 5 ff. Utgivarna av *SMB* valde att använda beteckningen ”variant” för samtliga uppskrifter av visor som identifierades som ballader och inordnades under de balladtyper som identifierats i det gemensamma nordiska arbetet med typkatalogen *The Types of The Scandinavian Medieval Ballad (TSB)*. Inom varje balladtyp är visorna kronologiskt ordnade i traditioner (familjetradition eller lokal ortstradition), dvs. variantfamiljer, som betecknades med stora bokstäver A–Z för de som trycktes i *SMB* och med dubbelversaler AA–ZZ för de som enbart redovisades med källhänvisningar men inte trycktes. Inom varje variantfamilj används vidare liten bokstav a–z för att skilja mellan olika uppskrifter (exempelvis uppteckningar av samma visa gjorda vid olika tillfällen) av traditionen.

³² SMB 12 H Jungfrun förvandlad till lind finns avtryckt i *SMB 1*, s. 91 f. Relationerna mellan de olika manuskript i KB Vs 3 och Vs 4 samt i GSMS som innehåller stoff för balladen SMB 12 H analyseras i Lindberg, Boel, ”En obemärkt kvinna ur folket”. Skriftlig förmedling och muntlig tradition. I Lundberg, Mattias & Selander, Sven-Åke, *Melos och logos. Festskrift till Folke Bohlin* (Stockholm, 2011), s. 227–237. Se också textkommentar till SMB 12 Hb på <http://www.folkvisa.se/visdatabas>

genom vår publicering på www.folkvisa.se. De nya varianterna får beteckningarna SMB 133 Eb, 160 Ic, 177 Ec, 205 AAb och 253 AAb.

Förteckningen över nya varianter redovisar vidare 21 nya *variantfamiljer*. GSMS 476 utgör således en uppteckning av en melodi med underlagd text som inte har kunnat hänföras till någon av de tidigare 97 kända variantfamiljerna av balladtypen SMB 20 Näcken bortför jungfrun som i *SMB 1* redovisas under beteckningarna A–Z (avtryckta på sidorna 229–256) och AA–CV (redovisade under rubriken ”Ej avtryckta” på sidorna 256–259). Vi har därför betecknat denna uppteckning SMB 20 CX, dvs. vi har utnyttjat den första ”lediga” beteckningen efter SMB 20 CV.

Inte mindre än 11 av de 21 nya variantfamiljerna har återfunnits i den grupp av manuskript i GSMS från Västmanland som Karin Eriksson skriver om på s. ??? i denna antologi. Denna delsamling i GSMS har således gett ett värdefullt tillskott till balladgenren. Övriga 10 nya variantfamiljer som identifierats i GSMS har ett mer heterogent ursprung. I två fall rör det sig om avskrifter som George Stephens gjort av handskrifter som sedermera förkommit. På GSMS 344 har Stephens således gjort en avskrift av balladen SMB 220 Den giftaslystna ur en handskrift från ca 1770 på Uppsala universitetsbibliotek som inte längre kan återfinnas.³³ Eftersom den inte tidigare varit känd har variantfamiljen fått beteckningen SMB 220 G, som är den första ”lediga” bokstaven efter SMB 220 F (från Närke, upptecknad vid 1800-talets mitt). Den andra avskriften i GSMS ur en nu förkommen handskrift gäller GSMS 540. Den källa Stephens skrev av fanns i ”Olai Semanders Hds. Vis-bok, från 1750-talet, i Gefle Gymnasii-bibliothek” enligt en anteckning som Stephens gjort på manuskriptet. Vi publicerar den på folkvisa.se som SMB 233 AN Bonddrängen och jungfrun, dvs. som en ny variantfamilj inom denna relativt välspridda skämtvisetradition.

Förteckningen upptar slutligen den enda helt nya balladtyp, SMB 264 Osteknoppen, som ryms i GSMS. Vi har för detta manuskript följt samma princip som redovisats ovan, dvs. utnyttjat det första ”lediga” numret för balladtyper efter SMB 263 Den bakvända världen som redovisas sist i det sista bandet av *SMB*.³⁴ Manuskriptet som innehåller Osteknoppen, dvs. GSMS 51, utgör en avskrift av en visa som George Stephens hittade i en handskriftssamling på Kungliga biblioteket. Denna samling som numera har beteckningen Vs 2 innehåller visuppteckningar och annat folkloristiskt material som Adolf Iwar Arwidsson samlat inför utgivningen av *Svenska fornsånger I–III* som utkom under 1830-talet.³⁵

³³ Den förkomna handskriften från 1770-talet på UUB är en indirekt källa för flera balladuppteckningar som är publicerade i *SMB*. Som regel är det Stephens avskrifter som använts vid publiceringen. Detta gäller exempelvis SMB 48 C (i *SMB* 2, s. 197) där underlaget är en avskrift gjord av Stephens som återfunnits i KB Vs 3:4.

³⁴ *SMB* 5:2, s. 354–368.

³⁵ Uppteckningen i fråga har beteckningen KB Vs 2:1, nr 725.

Övrig publicering av balladuppskrifter som återfunnits i GSMS

Följande förteckning upptar sådana manuskript i GSMS som utgör avskrifter av balladuppskrifter som i *Sveriges medeltida ballader* tagits upp under rubriken ”Ej avtryckta”. Dessa uppskrifter publiceras nu också, i likhet med de nya balladvarianterna enligt ovanstående förteckning, på <http://www.folkvisa.se/visdatabas>. Publiceringen utgår från den källa som anges i *Sveriges medeltida ballader*. Förteckningens uppgifter om antal strofer och förekomst av melodi bygger på källuppgifterna i detta verk.

Ej avtryckta balladvarianter i SMB 1–5 som publiceras i visdatabasen på http://www.folkvisa.se					
GSMS nr	SMB-variant	Titel i SMB	Proveniens	Antal strofer	Melodi
226	15 AG	Redebold och Gullborg	Östergötland	43	Ja
111	23 AF	Havsfruns tärna	Småland	32	Ja
112	23 AG	Havsfruns tärna	Småland	16	Nej
338	23 AH	Havsfruns tärna	Uppland	5	Ja
339	23 AJ	Havsfruns tärna	Östergötland	21	Ja
93	33 AB	Styvmodern	Småland	20	Ja
303	40 Ab	Sankt Göran och draken	–	10	Ja
58	43 AC	Maria Magdalena	Småland	4	Nej
533	70 AI	Herr Karl och klosterjungfrun	Södermanland	11	Nej
550	72 Aba	Rudegull seglar bort med sin trolovade	Södermanland	6	Ja
385	83 AA	Rosea lilla	Östergötland	12	Nej
107	114 B	Trohetsprövningen	Småland	8	Ja
119	133 AF	Kärestans död	Småland	9	Ja
320	133 AZ	Kärestans död	Södermanland	8	Ja
120	133 BA	Kärestans död	Småland	12	Ja
321.a–b	133 BD	Kärestans död	Värmland	13	Nej
321.c	133 BE	Kärestans död	Värmland	12	Ja
144	133 FF	Kärestans död	Gotland	12	Ja
123	133 FG	Kärestans död	Småland	18	Nej
67	164 AF	Herr Peders sjöresa	Småland	1	Ja
274	164 AG	Herr Peders sjöresa	Dalarna	1	Ja
525	178 AE	Kerstin stalldräng	Östergötland	14	Nej
16	178 AF	Kerstin stalldräng	Småland	5	Nej
532	181 AB	Liten båtsman	–	1	Ja
529	181 Bc	Liten båtsman	Skillingtr. 1700-t.	18	Ja
542	182 AP	Liten vallpiga	Södermanland	24	Nej
8	182 AQ	Liten vallpiga	Småland	17	Ja

559	184 Bb	<i>De sju guldbergen</i>	Småland	13	Ja
56	229 AA	<i>Mjölnarens dotter</i>	Småland	8	Nej
566 m fl	236	<i>Tiggargubbens brud</i>			³⁶
465	238 AA	<i>Käringen på havsbotten</i>	Bohuslän	2	Nej
157	248 AD	<i>Bonden och kråkan</i>	Värmland	9	Ja
143	248 AAb	<i>Bonden och kråkan</i>	Skåne	11	Ja
171	251 AE	<i>Bonden och räven</i>	Östergötland	3	Nej

³⁶ Samtliga kända varianter av SMB 236 A–BB publiceras på <http://www.folkvisa.se/visdatabas> som kompletterande dokumentation till Boel Lindberg, *Tiggargubbens brud*, i denna volym s. ???

Den reviderade registranten

Registranten utgör en korrigerad och kompletterad version av den förteckning över ballader i GSMS som publicerades 2008.³⁷ Följande uppställning förklarar de kolumnrubriker som används i registranten:

<i>Kolumnrubrik</i>	<i>Förklaring</i>	<i>Anmärkning</i>
TSB-nummer	Den siffra som anges refererar till den balladtyp som uppskriften kan hänföras till i den gemensamma nordiska typologisering – <i>The Types of the Scandinavian Medieval Ballad</i> (TSB) – som fastställdes 1978. ³⁸	Följande gruppering av balladerna görs i TSB: A – Naturmytiska visor (TSB A = SMB 1–36) B – Legendvisor (TSB B = SMB 37–54) C – Historiska visor (TSB C = SMB 55–65) D – Riddarvisor (TSB D = SMB 66–196) E – Kämpvisor (TSB E = SMB 197–219) F – Skämtvisor (TSB F = SMB 220–263)
SMB-nr	Siffran refererar till de balladtyper som finns upptagna i <i>Sveriges medeltida ballader</i> band 1–5.	
SMB-variant	Bokstavskombinationer i form av endast versal A–Z eller versal + gemen Aa–Zz refererar till de varianter av en balladtyp som finns avtryckta i <i>SMB</i> . Kombinationen versal+versal (AA–ZZ) innebär att endast uppgifter om källor till varianten återfinns i <i>SMB</i> under rubriken ”Ej avtryckta”.	Hänvisning till <i>SMB</i> -band och sida i detta där varianten finns tryckt lämnas i kolumnen ”Publicerad i” (längst ut till höger i registranten). För tidigare ej kända uppskrifter inom balladtypen som återfunnits i GSMS gäller att dessa publiceras digitalt på http://www.folkvisa.se .
Beteckning i GSMS	Här anges den bokstavsbezeichnung (A–Z) som finns införd överst på vissa vismanuskript i GSMS. Beteckningarna ingår i den systematik som G.O. Hyltén-Cavallius och G. Stephens upprättade för en planerad visutgåva. Samma beteckningar återfinns på motsvarande manuskript i KB Vs 3 (tryckmanuskript från ca 1850).	
Proveniens	Uppgift om det landskap som uppskriften kan knytas till.	Uppgifterna bygger på de noteringar som finns på manuskriptet. I de fall där proveniensuppgift saknas på ms som identifierats som avskrifter av uppteckningar med känd proveniens anges den senare. För avskrifter av ballader som blivit tryckta som skillingtryck anges tryckort om denna är känd.
Titel i GSMS <i>Titel i SMB</i>	Om titel finns på ms i GSMS anges denna först. Titeln i <i>SMB</i> (kursiverad) anges därefter.	
Antal strofer i GSMS	Här anges det antal strofer som uppskriften i GSMS har. I de fall enbart hänvisning ges till annan källa anges ”hänv.”	
Antal strofer i SMB	Anger det antal strofer som finns avtryckta i <i>SMB</i> eller angivna under rubriken ”Ej avtryckta” inom respektive balladtyp. Siffran 0 markerar att	

³⁷ Louise Bäckvall & Sigurd Kværndrup, *Registrant över balladerna i GSMS*, s. 421–443.

³⁸ Bengt R. Jonsson, Svale Solheim and Eva Danielson (red), *The Types of the Scandinavian Medieval Ballad* (TSB), (Oslo: Universitetsforlaget, 1978).

	uppskriften i GSMS utgör en ny variant eller variantfamilj. ³⁹	
Melodi i GSMS	Uppgift i form av "Ja/Nej" om förekomsten av en noterad melodi på uppskriften i GSMS.	
GSMS-nr	Uppgiften avser det löpnummer som manuskriptet fick i samband med den första genomgången av GSMS under 2005/2006.	För manuskript med notering på två sidor anger "a" framsida av manuskriptet och "b" baksida. (dvs <i>recto</i> resp <i>verso</i>). I GSMS finns också ett relativt stort antal ark med skrift på 4 sidor. På dessa anger "a" och "c" skrift på högersida (<i>recto</i>) medan "b" och "d" anger vänstersidor (<i>verso</i>).
Elektronisk bild, nr	Uppgiften avser det bildnummer som manuskriptet erhöll vid den fotografering av GSMS som företogs vid Växjö stadsbibliotek våren 2006.	
Publicerad i	För uppskrifter i GSMS som är identiska med redan publicerade varianter i <i>SMB</i> anges här band- och sidhänvisning till denna utgåva. För uppskrifter som utgör nya varianter inom en balladtyp eller återger varianter som finns i kategorin "Ej avtryckta" i <i>SMB</i> är huvudregeln att dessa är eller kommer att bli publicerade på folkvisa.se.	I fråga om uppskrifter i GSMS som återger varianter i <i>SMB</i> som förtecknats i kategorin "Ej avtryckta" gäller att GSMS-manuskriptet publiceras på folkvisa.se endast i de fall de innehåller en fullständigare version av varianten (exempelvis fler strofer än vad som anges i källhänvisningen i <i>SMB</i> eller en melodi som tidigare inte varit känd). Om GSMS-uppskriften inte är fullständig i förhållande till den källa som anges i <i>SMB</i> är det den senare som publiceras på folkvisa.se.
	Nya balladtyper och -varianter i förhållande till <i>SMB</i> som publiceras på http://www.folkvisa.se är markerade med grå färg i registranten.	Se översikt på s. 9.
	Ej avtryckta balladvarianter i <i>SMB</i> 1–5 som publiceras i visdatabasen på http://www.folkvisa.se är markerade med grön färg i registranten	Se översikt på s. 13

³⁹ Se fotnot 10 för förklaring av begreppet *variantfamilj*.

Registrant över balladuppskrifter i George Stephens manuskriptsamling (GSMS)

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniensen	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
A 12	3	F	A	Södermanland	<i>Kung Erik och spåkvinnan</i>	17	19	Nej	471	8260–8263	<i>SMB I</i> , s. 25 f.
A 12	3	G	C	Östergötland	<i>Kung Erik och spåkvinnan</i>	4	21	Nej	469	8254–8255	<i>SMB I</i> , s. 26 f.
A 12	3	H	B	Östergötland	<i>Kung Erik och spåkvinnan</i>	28	28	Nej	470	8256–8259	<i>SMB I</i> , s. 28 f.
A 20	6	D	–	Västmanland	Ulfskogen eller Herr Peders grymhet <i>Varulven</i>	20	21	Nej	483	8301–8304	<i>SMB I</i> , s. 43 f.
A 29	11	A	B	Småland	<i>Lindormen</i>	1	20	Ja	438	8164–8165	<i>SMB I</i> , s. 65 f.
A 29	11	H	A	Småland	<i>Lindormen</i>	13	17	Ja	97	7218–7219	<i>SMB I</i> , s. 74 f.
A 30	12	G	–	Södermanland	<i>Jungfrun förvandlad till lind</i>	9	9	Nej	437	8162–8163	<i>SMB I</i> , s. 91
A 20	12	Hb	–	Småland	De Maiden and De Birch (Jungfrun och Björken) <i>Jungfrun förvandlad till lind</i>	8	0	Ja	96	7101–7102	folkvisa.se
A 38	13	G	D	Uppland	Herr Magnus <i>De två systrarna</i>	hänv	1	Nej	850	9273–9274	<i>SMB I</i> , s. 104 f. ⁴⁰
A 38	13	Hb	E	Finland	<i>De två systrarna</i>	hänv	1	Nej	851	9275–9276	<i>SMB I</i> , s. 105 f. ⁴¹
A 38	13	Ib	A	Gotland	<i>De två systrarna</i>	19	19	Ja	847	9265–9268	<i>SMB I</i> , s. 107 f.
A 38	13	K	B	Södermanland	<i>De två systrarna</i>	16	16	Nej	848	9269–9270	<i>SMB I</i> , s. 109
A38	13	L	C	Östergötland	<i>De två systrarna</i>	5	16	Nej	849	9271–9272	<i>SMB I</i> , s. 111 f. ⁴²
A40	14	A	–	Svealand	<i>Den förtrollade barnaföderskan</i>	22	22	Ja	299	9402–9405	<i>SMB I</i> , s. 136 f.
A40	14	E	B	Värmland	Barnaföderskans Liten Kerstins förtrollning <i>Den förtrollade barnaföderskan</i>	3	3	Ja	451	8204–8205	<i>SMB I</i> , s. 140 f.
A41	15	A	F	Västergötland	Herr Balder <i>Redebold och Gullborg</i>	17	17	Nej	813	9156–9157	<i>SMB I</i> , s. 147 f.

⁴⁰ Textfragment/incipit "Och syster talte till Syster sin" samt hänvisningen "från Alte Schwedische Volks-Melodien ... harmonisch bearbeitet von P. Grönland, Copenhagen, s. 28. – Se Geijer och Afzelius, III, s. 21."

⁴¹ Textfragment/incipit: "Det bodde en Konung så långt uppå ö" samt hänvisningen "från samma arbete, s. 28)", [dvs. P. Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien*].

⁴² Manuskriptet i GSMS utgör en avskrift gjord av G. Stephens av en uppteckning i L. Chr. Wiedes samlingar i KVHAA. Stephens anger på manuskriptet att "uppteckningen börjar och slutar sålunda:" och återger sedan två strofer som i stort överensstämmer med SMB 13 La, och 3 strofer (numrerade 15, 16, 17) som i stort överensstämmer med SMB 13 Lb. Eftersom uppteckningen finns i flera utskrifter i Wiedes samling (se *SMB I*, s. 110 f.) är det sannolikt någon av dessa (som inte redovisas i *SMB I*) som han skrivit av.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
A41	15	M	–	Södra Sverige	<i>Redebold och Gullborg</i>	hänv	29	Nej	227	7516–7517	<i>SMB I</i> , s. 164 f. ⁴³
A41	15	P	–	Södermanland	<i>Redebold och Gullborg</i>	12	42	Ja	228	7518–7519	<i>SMB I</i> , s. 168
A41	15	AG	C	Östergötland	<i>Redebold och Gullborg</i>	7	43	Nej	226	7512–7513	folkvisa.se ⁴⁴
A42	16	Ai	A	Skillingtr. från 1700-talet	<i>Hilla lilla</i>	33	34	Nej	852	9277–9282	<i>SMB I</i> , s. 185 ff.
A47	19	A	A	Småland	<i>Agneta och havsmannen</i>	12	12	Ja	98	7220–7222	<i>SMB I</i> , s. 207
A47	19	B	B	Småland	<i>Agneta och havsmannen</i>	18	18	Nej	99	7103–7104	<i>SMB I</i> , s. 207 f.
A47	19	C	C	Östergötland	<i>Agneta och havsmannen</i>	3	14	Nej	486	8309–8310	<i>SMB I</i> , s. 208 f.
A48	20	A	B	Svealand	<i>Näcken bortför jungfrun</i>	15	15	Nej	406	7978–7979	<i>SMB I</i> , s. 229 ⁴⁵
A48	20	G	E	Uppland	<i>Näcken bortför jungfrun</i>	hänv	23	Nej	434	8155–8156	<i>SMB I</i> , s. 235 f. ⁴⁶
A48	20	L	–	Småland	Näcken röfvar sig en brud <i>Näcken bortför jungfrun</i>	16	19	Ja	102	7226–7229	<i>SMB I</i> , s. 240 f.
A48	20	CX	–	Västmanland	<i>Näcken bortför jungfrun</i>	1	0	Ja	476	82788–279	folkvisa.se ⁴⁷
A49	21	Db	A	Småland	Herr Battring och hafsfrun <i>Ungersven och hafsfrun</i>	20	0	Ja	114	7119–7124	folkvisa.se
A49	21	E	B	Småland	<i>Ungersven och hafsfrun</i>	6	6	Nej	128	7252–7253	<i>SMB I</i> , s. 263
A49	21	F	–	Småland	<i>Ungersven och hafsfrun</i>	1	1	Ja	129	7252–7253	<i>SMB I</i> , s. 263 f.
A49	21	Ga	C	Östergötland	<i>Ungersven och hafsfrun</i>	22	22	Nej	346	7832–7835	<i>SMB I</i> , s. 264 f.
A50	22	Ab	–	Småland	<i>Harpans kraft</i>	1	22	Nej	487	8311–8312	<i>SMB I</i> , s. 268 f. ⁴⁸
A50	22	L	E	Småland	<i>Harpans kraft</i>	4	12	Ja	101	7224–7225	<i>SMB I</i> , s. 283 f.
A50	22	M	C	Småland	Herr Peder och hafsfrun <i>Harpans kraft</i>	5	24	Ja	100	7223	<i>SMB I</i> , s. 284 f.
A50	22	N	B	Småland	Herr Peder och havsmannen <i>Harpans kraft</i>	13	26	Ja	478	8286–8290	<i>SMB I</i> , s. 285 f.
A50	22	Ob	A	Småland	<i>Harpans kraft</i>	20	0	Ja	477	8280–8285	folkvisa.se
A50	22	P	F	Uppland	<i>Harpans kraft</i>	1	1	Ja	435	8157–8158	<i>SMB I</i> , s. 287 f.

⁴³ GSMS 227 hänvisar till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien*, s. 33.

⁴⁴ Källhänvisning i *SMB I*, s. 183.

⁴⁵ Proveniensen: ur förkommen hos på UU fr 1770/80-talet. Bengt R. Jonsson vill utifrån språkliga kriterier placera samlingen i Svealand (jfr Jonsson, *Svensk balladtradition I*, s. 310–311).

⁴⁶ GSMS 434 innehåller endast en hänvisning till Geijer & Afzelius, III, s. 129 och till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien*, s. 36.

⁴⁷ GSMS 476 klassificerades felaktigt som SMB 178 i den tidigare publicerade registranten.

⁴⁸ GSMS 487 är en avskrift av strof 13 i SMS 22 Ab. Stephens anger på ms "Extracted from 'Ms. Archivii cancellariæ Regiæ', in A. Celsius, Dis. De Verendia, 4to, Ups. 1743, p.5 -"

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
A50	22	Q	H	Gotland	Liten Ingrid <i>Harpan kraft</i>	8	14	Nej	481	8297–8298	<i>SMB I</i> , s. 288 f.
A50	22	T	D	Östergötland	<i>Harpan kraft</i>	5	18	Nej	485	8307–8308	<i>SMB I</i> , s. 292 f.
A51	23	E (text) F (mel.)	E	Östergötland	Jungfrun hon gångar sig till sjöastrand <i>Havsfruns tärna</i>	hänv.	–	Nej	552	8514–8515	<i>GA II</i> , s. 207 ⁴⁹
A51	23	G	F	Uppland	<i>Havsfruns tärna</i>	6	26	Nej	340	7812–7813	<i>SMB I</i> , s. 308 f.
A51	23	Ja	G	Gotland	<i>Havsfruns tärna</i>	1	3	Ja	412	8028–8029	<i>SMB I</i> , s. 311 f.
A51	23	K	C	Småland	<i>Havsfruns tärna</i>	5	36	Nej	113	7117–7118	<i>SMB I</i> , s. 312 f.
A51	23	AF	A	Småland	Hillebrand och hafs-frun <i>Havsfruns tärna</i>	20	32	Ja	111	7237–7243	folkvisa.se ⁵⁰
A51	23	AG	B	Småland	Sven Ellbrand <i>Havsfruns tärna</i>	16	16	Nej	112	7115–7116	folkvisa.se ⁵¹
A51	23	AH	D	Uppland	Hertig Fröjdenborg <i>Havsfruns tärna</i>	4	5	Ja	338	7808–7809	folkvisa.se ⁵²
A51	23	AJ	E	Östergötland	<i>Havsfruns tärna</i>	2	21	Nej	339	7810–7811	folkvisa.se ⁵³
A51	23	CG	–	Västmanland	<i>Havsfruns tärna</i>	9	0	Ja	380	7923–7922	folkvisa.se
A54	24	J	A	Södermanland	<i>Den bergtagna</i>	5	14	Ja	378	7916–7917	<i>SMB I</i> , s. 343 f.
A54	24	K	B	Småland	<i>Den bergtagna</i>	7	14	Ja	109	7235–7236	<i>SMB I</i> , s. 344 f.
A54	24	BD	C	Småland	<i>Den bergtagna</i>	1	0	Nej	110	7113–7114	folkvisa.se ⁵⁴
A59	26	Bb	B	Skillingtryck Kalmar 1801	Herr Magnus <i>Herr Magnus och havsfrun</i>	9	9	Nej	388	7938–7941	<i>SMB I</i> , s. 362 f.
A59	26	I	C	Östergötland	Herr Mannerlig och Berg-trollet <i>Herr Magnus och havsfrun</i>	8	8	Nej	389	7942–7943	<i>SMB I</i> , s. 370
A62	28	B	A	Skillingtryck, 1600-talet	<i>Riddar Tynne</i>	44	44	Nej	392	7950–7957	<i>SMB I</i> , s. 393 ff. ⁵⁵
A62	28	Ca	B	Skillingtr. ca 1720	<i>Riddar Tynne</i>	40	40	Nej	379, 393	7918–7921, 7958–7961	<i>SMB I</i> , s. 395 f. ⁵⁶
A63	29	E	–	Östergötland	Elf-qvinnan och Herr Olof Herr <i>Olof och älvorna</i>	1	20	Ja	391	7948–7949	<i>SMB I</i> , s. 418 ⁵⁷
A63	29	J	A	Östergötland	Riddar Olof och Skogs-jungfrun <i>Herr Olof och älvorna</i>	19	19	Nej	390	7944–7947	<i>SMB I</i> , s. 422
A68	33	G	A	Småland	<i>Styvmodern</i>	25	25	Nej	92	7093–7096	<i>SMB I</i> , s. 461
A68	33	Ib	C	Gotland	<i>Styvmodern</i>	7	23	Nej	844	9258–9259	<i>SMB I</i> , s. 464 f.

⁴⁹ GSMS 552 innehåller endast en hänvisning till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien* (mel.) och Geijer, E.G. & Afzelius, A.A., *Svenska folkvisor från forntiden II* (GA II), Stockholm, 1814, s. 207 (text).

⁵⁰ Källhänvisning i *SMB I*, s. 327.

⁵¹ Källhänvisning i *SMB I*, s. 327.

⁵² Källhänvisning i *SMB I*, s. 327.

⁵³ Källhänvisning i *SMB I*, s. 327 f.

⁵⁴ Strofen kan inte med fullständig säkerhet knytas till balladtypen SMB 24.

⁵⁵ Datering enl. Stephens uppskattning på ms. Utan år och tryckort.

⁵⁶ Avskrift av skillingtryck fr. ca 1720 (enl. Stephens uppskattning på ms). Utan år och tryckort.

⁵⁷ Melodin på GSMS 391 är försedd med ackompanjemang.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniensen	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
A68	33	Jb	E	Gotland	<i>Styvmodern</i>	1	1	Ja	846	9262–9264	<i>SMB 1</i> , s. 466
A68	33	AB	B	Småland	<i>Styvmodern</i>	3	20	Ja	93	7216–7217	folkvisa.se ⁵⁸
A68	33	BR	–	Västmanland	<i>Styvmodern</i>	31	0	Ja	843, 326.c, 845	9255–9257, 9260–9261, 7783	folkvisa.se ⁵⁹
B4	37	E	–	Västmanland	<i>Jungfru Maria och Jesus</i>	3	12	Ja	515	8410–8411	<i>SMB 2</i> , s. 3 f. ⁶⁰
B4	37	G	C	Småland	<i>Jungfru Maria och Jesus</i>	13	13	Ja	52	7018–7019	<i>SMB 2</i> , s. 5 f.
B4	37	AH	B	Skåne	<i>Jungfru Maria och Jesus</i>	?	0	Nej	217	7492–7495	folkvisa.se
B8	39	B	–	Skillingtryck 1796–1866	<i>Sankte Staffan</i>	4	30	Nej	510	8382–8385	<i>SMB 2</i> , s. 29 ff. ⁶¹
B8	39	D	–	Småland, Västergötland	Lillebror Staffans visa <i>Sankte Staffan</i>	–	7	Ja	190	7418–7419	<i>SMB 2</i> , s. 33 ⁶²
B8	39	E	B	Östergötland, Södermanl., m fl.	<i>Sankte Staffan</i>	10	15	Nej	300.b–d	7713–7715	<i>SMB 2</i> , s. 33 f.
B8	39	FA	C	–	<i>Sankte Staffan</i>	8	0	Nej	306	7730–7731	folkvisa.se
B8	39	AEb	A	Småland	Staffas skede <i>Sankte Staffan</i>	1	0	Ja	300.a–b	7712–7713	folkvisa.se ⁶³
B10	40	Ab	B	Sannolikt Stockholm	Om Riddar :S: Orian <i>Sankt Göran och draken</i>	10 delvis ofullst.	10 delvis ofullst.	Ja	303	7722–7725	<i>SMB 2</i> , s. 66 f. ⁶⁴ samt folkvisa.se
B10	40	B	C	Uppland, östra Västmanland eller Gästrikland	Legenden om S. Göran <i>Sankt Göran och draken</i>	21	21	Nej	399	7974–7977	<i>SMB 2</i> , s. 67 f.
B10	40	Fab	D	Småland	<i>Sankt Göran och draken</i>	17	17	Ja	126	7141–7144	<i>SMB 2</i> , s. 75 ff. ⁶⁵
B14	42	B	B	Östergötland	<i>Liten Karin</i>	2	17	Ja	275	7638–7639	<i>SMB 2</i> , s. 93 f.
B14	42	H	A	Småland	<i>Liten Karin</i>	5	23	Nej	64	7042–7043	<i>SMB 2</i> , s. 98 f.
B14	42	J	C	Östergötland	<i>Liten Karin</i>	3	15	Nej	276	7640–7641	<i>SMB 2</i> , s. 99 ff.

⁵⁸ Källhänvisning i *SMB 1*, s. 481.

⁵⁹ Primäruppteckningen till denna ej tidigare kända variant av *Styvmodern* finns på GSMS 843 och 326.c; GSMS 845 innehåller en avskrift av 4 strofer på GSMS 326.c gjord av George Stephens. Se vidare kommentarerna till SMB 33 BR på folkvisa.se.

⁶⁰ GSMS 515 består av en tryckt sida ur en ej identifierad publikation.

⁶¹ GSMS 510 är ett tidningsklipp av en artikel införd i *Post- och Inrikes Tidningar*, 5 januari 1876. Uppgift om författare saknas men kan möjligen vara George Stephens. I artikeln citeras strofer (4 + 4) ur ett par olika skillingtryck som redovisas för SMB 39 B i *SMB 2*, s. 29 ff. samt en strof ur en dansk variant meddelad av Svend Grundtvig.

⁶² GSMS 190 innehåller endast en melodi med ackompanjemang. Melodin överensstämmer med någon liten avvikelse med SMB 39 D. Som proveniens på GSMS 190 anges Värmland och en hänvisning ges till ”Geijer & Afzelius III -201”.

⁶³ Källhänvisning till SMB 39 AE finns i *SMB 2*, s. 59 och anges som Vs 3:4 nr 239 A. Uppgiften om att detta manuskript innehåller 11 strofer är felaktig. Källan består endast av en melodi med underlagd strof. GSMS 300 är en avskrift av Vs 3:4 nr 239 A. Se vidare kommentarerna till SMB 39 AE på folkvisa.se.

⁶⁴ Jfr kommentarer till SMB 40 Ab på folkvisa.se.

⁶⁵ GSMS 126 innehåller en melodi som är densamma som SMB 40 Fb samt 17 strofer som överensstämmer med stroforna i SMB 40 Fa.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
B14	42	DL	–	Västmanland	<i>Liten Karin</i>	12	0	Ja	192.b, 277.a, 277.b, 277.d, 462	7423, 7642, 7644–7645, 8240	folkvisa.se
B16	43	AC	–	Småland	<i>Maria Magdalena</i>	4	4	Nej	58	7036–7037	folkvisa.se ⁶⁶
B16	43	F	B	Östergötland	<i>Magdalena Maria Magdalena</i>	17	17	Nej	447	8186–8187	<i>SMB</i> 2, s. 122 f.
B16	43	G	–	Östergötland	<i>Maria Magdalena</i>	6	21	Nej	455	8216–8217	<i>SMB</i> 2, s. 123 f.
B20	46	J	C	Småland	<i>Herr Peder och hans syster</i>	9	17	Ja	68	7052–7054	<i>SMB</i> 2, s. 155 f.
B20	46	K	D	Småland	<i>Herr Peder och hans syster</i>	13	13	Ja	69	7212–7213	<i>SMB</i> 2, s. 157 f.
B20	46	L	B	Småland	<i>Herr Peder och hans syster</i>	5	11	Ja	66	7048–7049	<i>SMB</i> 2, s. 158 f.
B20	46	M	A	Östergötland	<i>Herr Peder och hans syster</i>	17	17	Nej	280	7650–7651	<i>SMB</i> 2, s. 159 f.
B21	47	B	A	Sannolikt Götaland	<i>Herr Töres döttrar</i>	27	28	Nej	369.a–c	7885–7887	<i>SMB</i> 2, s. 176 f.
B21	47	C	–	Sannolikt Götaland	<i>Herr Töres döttrar</i>	0	28	Nej	369.c	7887–7888	<i>SMB</i> 2, s. 177 f.
B21	47	E	–	Östergötland	Wisän om Per Tyrsons döttrar <i>Herr Töres döttrar</i>	–	21	Ja	367	7881–7882	<i>SMB</i> 2, s. 179 f. ⁶⁷
B21	47	H	–	Skåne	Syster-mordet <i>Herr Töres döttrar</i>	25	25	Nej	366	7877–7880	<i>SMB</i> 2, s. 183 f. ⁶⁸
B21	47	J	B	Småland	<i>Herr Töres döttrar</i>	23	23	Nej	362	7867–7870	<i>SMB</i> 2, s. 185 f. ⁶⁹
B22	48	C	E	–	<i>Duvans sång</i>	8	8	Nej	287	7670–7671	<i>SMB</i> 2, s. 197
B22	48	D	D	–	<i>Duvans sång</i>	0	16	Hänv.	439	8166–8167	<i>SMB</i> 2, s. 197 f. ⁷⁰
B22	48	E	C	Värmland	Den fromma jungfruns begrafning <i>Duvans sång</i>	Hänv.	16	Nej	440	8168–8169	<i>SMB</i> 2, s. 198 f. ⁷¹
B22	48	K	B	Östergötland	<i>Duvans sång</i>	2	13	Nej	443	8174–8175	<i>SMB</i> 2, s. 204 f.

⁶⁶ Källhänvisning i *SMB* 2, s. 139.

⁶⁷ På GSMS 367 är proveniensens angiven som Värmland. Melodin är i denna källa försedd med ett ackompanjemang och transkriberad till a-moll.

⁶⁸ På GSMS 366 finns en uppgift om proveniens: "Malmöhus län, Norrhveddinge Socken". Denna har senare strukits över.

⁶⁹ Avskriften på GSMS 362 inleds med följande anteckning: "Såsom exempel på huru visor kunna i nyare tider förlora sina forna kännetecken, trycka vi hosföljande, upptecknad i Småland, och der förlagd till 'Sönerbo härad och Kronebergs län, uti Hynnerys Socken och Groeryds By.' Slutet är lånadt ifrån det gamle qvådet om EBBE SKAMMALSSON." Efter avskriften av de 23 stroforna står: "En annan uppteckning har omqvådet De voro så vackra junkare!"

⁷⁰ GSMS 439 innehåller endast en hänvisning till en melodi tryckt i Grönland (red), *Alte Schwedische Volks-Melodien* (Köpenhamn, 1818).

⁷¹ GSMS 440 innehåller endast hänvisning till Atterbom, *Poetisk kalender (Nordmannaharpan)*, Upsala 1816, s. 67 samt uppgift om att uppteckningen är från Värmland.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
B22	48	L	A	Östergötland	Dufvans sång på Liljeqvist <i>Duvans sång</i>	14	14	Nej	441	8170–8171	<i>SMB</i> 2, s. 205 f.
B22	48	M	16	Östergötland	Den vana Jungfruns Hel-sot <i>Duvans sång</i>	18	18	Nej	286	7666–7669	<i>SMB</i> 2, s. 206 f.
B32	54	Aa	A	Skillingtryck från 1700-talet, utan bevarad titelsida	Deaþ and De Rich Man <i>Den rike mannens själ</i>	14	14	Nej	877	9368–9371	<i>SMB</i> 2, s. 233
B32	54	C	B	Småland	<i>Den rike mannens själ</i>	6	6	Ja	304	7726–7727	<i>SMB</i> 2, s. 234 f.
D16	67	B	7	–	<i>Esbern Snare</i>	9	9	Nej	364	7873–7874	<i>SMB</i> 3, s. 2 f.
D37	70	A	D	Västergötland	<i>Herr Karl och klosterjungfrun</i>	13	13	Nej	534	8467–8468	<i>SMB</i> 3, s. 9
D37	70	O	B	Småland	<i>Herr Karl och klosterjungfrun</i>	7	16	Nej	11	6963–6964	<i>SMB</i> 3, s. 25 f.
D37	70	AI	A	Södermanland	<i>Herr Karl och klosterjungfrun</i>	11	11	Nej	533	8463–8466	folkvisa.se ⁷²
D37	70	BR	–	Västmanland	<i>Herr Karl och klosterjungfrun</i>	13	0	Ja	782, 536.a, 842, 536.b	9057, 8473, 9254, 8474	folkvisa.se
D 45	71	E	E	Östergötland	<i>Herr Lagman bortför herr Tors brud</i>	1	21	Ja	330	7792–7793	<i>SMB</i> 3, s. 44 f. ⁷³
D 45	71	H	C	Småland	<i>Herr Lagman bortför herr Tors brud</i>	25	25	Nej	115	7125–7128	<i>SMB</i> 3, s. 48 f.
D 45	71	I	B	Västergötland	<i>Herr Lagman bortför herr Tors brud</i>	2	9	Ja	329	7790–7791	<i>SMB</i> 3, s. 49 f.
D 46	72	Da	F	Dalarna	<i>Rudegull seglar bort med sin trolovade</i>	1	2	Nej	332	7796–7797	<i>SMB</i> 3, s. 69 ff. ⁷⁴
D 46	72	Db	G	Dalarna	<i>Rudegull seglar bort med sin trolovade</i>	3	0	Nej	333	7798–7799	folkvisa.se ⁷⁵
D 46	72	F	A	Västergötland	<i>Rudegull seglar bort med sin trolovade</i>	7	22	Ja	331	7794–7795	<i>SMB</i> 3, s. 72 f.
D 46	72	ABa	–	Södermanland	Riddaren och Hillevi <i>Rudegull seglar bort med sin trolovade</i>	6	6	Ja	550	8509–8510	folkvisa.se ⁷⁶
D 61	76	G	–	Småland	<i>Herr Samsing</i>	12	25	Ja	60	7206–7207	<i>SMB</i> 3, s. 109 f.
D 62	78	B	C	Småland	<i>Herr Grönborg</i>	3	15	Nej	62	7038–7039	<i>SMB</i> 3, s. 141 f.

⁷² Källhänvisning i *SMB* 3, s. 38.

⁷³ Melodiuppteckningen på GSMS 330 har som första ton ett d1, istället för ett c1 i den version som är avtryckt i *SMB* 3, s. 45.

⁷⁴ GSMS 332 innehåller endast hänvisning till *Brage* och *Idun*, Bd II [1839], samt text till 1:a strofen + hänvisning till melodibilagan i *Brage*.

⁷⁵ GSMS 333 innehåller text till tre strofer (numrerade II, III och IV) samt hänvisningen "Ord och melodi från Brage Sångar med accompagnement af Guitarre, s. 4." Strof II är en variant av strof 2 i *SMB* 72 Da. Stroferna III och IV finns inte i den senare.

⁷⁶ Källhänvisning i *SMB* 3, s. 96. GSMS 550 utgör en tryckt sida ur *Runa*, 1842, häfte I, s. 37 (text), melodibilaga nr 1 (melodi).

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 72	81	A	–	Skåne	<i>Jungfrun hämtar sin fästman</i>	16	16	Nej	528	8449–8452	<i>SMB</i> 3, s. 150
D 78	82	H	–	Småland	<i>Herr Hjelm</i>	6	13	Ja	59	7204–7205	<i>SMB</i> 3, s. 155 f.
D 84	83	M	B	Södermanland	<i>Rosea lilla</i>	9	25	Ja	384	7930–7931	<i>SMB</i> 3, s. 175 f.
D 84	83	N	A	Södermanland	<i>Rosea lilla</i>	14	14	Nej	383	7928–7929	<i>SMB</i> 3, s. 177
D 84	83	AA	C	Östergötland	<i>Jussæa Rosea lilla</i>	12	12	Nej	385	7932–7933	folkvisa.se ⁷⁷
D 90	86	Ba	C	Östergötland	<i>Broder prövar syster</i>	13	13	Nej	554	8518–8519	<i>SMB</i> 3, s. 235 ff.
D 90	86	Gc	D	Gotland	<i>Karl Vågeman och hans syster Broder prövar syster</i>	8	0	Ja	553	8516–8517	folkvisa.se ⁷⁸
D 90	86	H	A	Östergötland	<i>Den kyska System Broder prövar syster</i>	18	18	Nej	555	8520–8523	<i>SMB</i> 3, s. 243 f.
D 90	86	I	B	Östergötland	<i>Broder prövar syster</i>	5	22	Nej	556	8524–8525	<i>SMB</i> 3, s. 244 f.
D 91	87	B	15	Dalsland	<i>Syster friar till broder</i>	6	6	Nej	558	8530–8532	<i>SMB</i> 3, s. 250
D 110	91	A	14	Värmland eller Dalsland	<i>Ros-Elin och kejsar David Ros Elin och kejsare David</i>	19	19	Nej	755	8967–8968	<i>SMB</i> 3, s. 254
D 115	92	C	A	Småland	<i>Kung Ola och Inga lilla Rosilias sorg</i>	15	23	Ja	28	7178–7179	<i>SMB</i> 3, s. 259 f.
D 115	92	Da	B	Småland	<i>Rosen Elin och Kung Ola Rosilias sorg</i>	7	17	Ja	27	6978–6979	<i>SMB</i> 3, s. 260 ff.
D 115	92	Db	D	Småland	<i>Rosen-Elin och Kong Olof Rosilias sorg</i>	17	17	Ja	25	7175–7177	<i>SMB</i> 3, s. 260 ff.
D 115	92	E	C	Småland	<i>Rosilias sorg</i>	6	18	Ja	26	6976–6977	<i>SMB</i> 3, s. 262 f.
D 118	93	F	B	Småland	<i>Den falska tärnan</i>	6	29	Nej	526	8444–8445	<i>SMB</i> 3, s. 271 f.
D 118	93	Kb	A	Gotland	<i>Herr Aldekind och hans fästemo Den falska tärnan</i>	23	23	Ja	524	8438–8441	<i>SMB</i> 3, s. 276 ff.
D 118	93	L	C	Småland	<i>Konung Adelkind Den falska tärnan</i>	2	14	Ja	17	6969–6970	<i>SMB</i> 3, s. 278 f.
D 139	97	C	C	Jämtland	<i>Riddar Stigs bröllop</i>	7	7	Nej	475	8276–8277	<i>SMB</i> 3, s. 291
D 139	97	E	–	Östergötland	<i>Riddar Stigs bröllop</i>	8	8	Nej	787	9072–9073	<i>SMB</i> 3, s. 291 f.
D 139	97	F	–	Småland	<i>Riddar Stigs bröllop</i>	1	1	Nej	95	7099–7100	<i>SMB</i> 3, s. 292
D 139	97	G	D	Östergötland	<i>Den galna visan Riddar Stigs bröllop</i>	13	13	Nej	474	8274–8275	<i>SMB</i> 3, s. 292 f.

⁷⁷ Källhänvisning i *SMB* 3, s. 188.

⁷⁸ Se utförlig kommentar på <http://www.folkvisa.se/visdatabas>.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 140	98	B	–	Västergötland	Giljar-rådet <i>Giljarekonst</i>	7	7	Nej	856	9297–9298	SMB 3, s. 296
D 153	101	Ab	B	Svealand	<i>Jungfru Gunnela och riddar Perleman</i>	18	18	Nej	747	8949–8950	folkvisa.se ⁷⁹
D 153	101	Fb	–	Södermanland	<i>Jungfru Gunnela och riddar Perleman</i>	18	0	Ja	746	8944–8948	folkvisa.se
D 182	106	Db	G	Skillingtryck från Västergötland tryckt senast 1816	<i>Brud i vända</i>	1	31	Hän v.	521	8431–8432	SMB 3, s. 329 ff. ⁸⁰
D 182	106	E	D	–	<i>Brud i vända</i>	7	34	Nej	517	8420–8421	SMB 3, s. 331 f.
D 182	106	H	A	Småland	<i>Brud i vända</i>	33	33	Ja	24	7171–7174	SMB 3, s. 333 ff.
D 182	106	I	B	Småland	<i>Brud i vända</i>	11	27	Ja	23	7169–7170	SMB 3, s. 335 ff.
D 182	106	J	E	Gotland	<i>Brud i vända</i>	8	28	Ja	518	8422–8424	SMB 3, s. 337 f.
D 185	108	A	–	Västergötland	Herr Jöde Gunnarsson och stoltz Hilla Jöde Gunnarsson och stoltz Hilla	24	24	Nej	516	8414–8415, 8419, 8416–8417	SMB 3, s. 347 f.
D 220	113	A	B	Västergötland	<i>Herr Peder och fru Margareta</i>	10	10	Nej	416	8106–8107	SMB 3, s. 378
D 220	113	D	A	Uppland	<i>Herr Peder och fru Margareta</i>	13	13	Nej	313	7744–7747	SMB 3, s. 381
D 224	114	B	–	Småland	<i>Trohetsprövning</i>	8	8	Ja	107	7230–7232	SMB 3, s. 387 f. samt folkvisa.se ⁸¹
D 232	117	B	A	Södermanland	Liten Kerstin och den grymme drottningen Liten Kerstin och drottningen	19	19	Nej	557	8526–8529	SMB 3, s. 393
D 233	118	Ac	B	Småland	Folke Lagman Folke Lagmansson och drottning Hillevi	9	0	Nej	410	8018–8021	folkvisa.se ⁸²
D 239	120	Cb	E	Uppland	<i>Frillans hämnd</i>	5	1	Ja	352	7845–7846	folkvisa.se

⁷⁹ GSMS 747 är en avskrift ur en förkommen handskrift på UU fr. 1770/80-talet gjord av George Stephens omkring 1840. Varianten SMB 101 Aa som är tryckt i SMB 3, s. 300 f., anger *DgF IV*, s. 391 som källa. Denna variant bygger på material som George Stephens ställde till förfogande för utgivningen av *DgF*, dvs. sannolikt samma avskrift som nu publiceras på <http://www.folkvisa.se/> (med faksimil av GSMS 747).

⁸⁰ GSMS 521 hänvisar till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien* s. 16, samt återger text till en strof med samma lydelse som i SMB 106 Db (jfr SMB 3, s. 329 ff.). Som egennamn anges dock "Östen" i stället för "Äster" på SMB 106 Db. I fråga om melodihänvisningen, se också inledande text till SMB 106 C (SMB 3, s. 328).

⁸¹ GSMS 107 fördes i den tidigare publicerade registranten över ballader i GSMS felaktigt till balladtypen SMB 70.

⁸² GSMS 410 är en avskrift ur "Peter Rudbecks Småländska Antiquiteter i folio-hds i Kungl. Bibliotheket ss. 298–9, "dvs. den hänvisar till en annan källa än någon av dem som anges för SMB 118 Aa och Ab. Avskriften har dessutom en inledning som återges i visdatabasen (Jfr källhänvisning för SMB 118 A i SMB 3, s. 396.)

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 239	120	D	A	Småland	<i>Frillans hämnd</i>	20	20	Ja	33	7184–7187	<i>SMB 3</i> , s. 403 f.
D 239	120	E	B	Småland	<i>Frillans hämnd</i>	1	1	Ja	32	7182–7183	<i>SMB 3</i> , s. 404 f.
D 239	120	F	C	Småland	<i>Frillans hämnd</i>	9	18	Ja	31	6982–6983	<i>SMB 3</i> , s. 405 f.
D 239	120	G	D	Småland	<i>Frillans hämnd</i>	5	13	Nej	30	6980–6981	<i>SMB 3</i> , s. 406 f.
D 239	120	H	G	Småland	<i>Frillans hämnd</i>	7	12	Ja	353	7847–7848	<i>SMB 3</i> , s. 407 f.
D 239	120	J	F	Östergötland	<i>Frillans hämnd</i>	1	16	Nej	351	7843–7844	<i>SMB 3</i> , s. 408 ff. ⁸³
D 245	122	A	B	Uppland	Een Lijten Fridz Wijsa Herr Peder och liten Kerstin	1	1	Nej	354	7849–7850	<i>SMB 3</i> , s. 416
D 245	122	H	A	Småland	<i>Herr Peder och liten Kerstin</i>	9	32	Ja	29	7180–7181	<i>SMB 3</i> , s. 424 ff.
D 245	125	E	C	–	<i>Ebbe Skammelsson</i>	1	1	Ja	281	7652–7653	<i>SMB 3</i> , s. 457
D 251	125	He	A	Småland	<i>Ebbe Skammelsson</i>	33	0	Nej	461	8231–8239	folkvisa.se
D 251	125	J	B	Småland	<i>Ebbe Skammelsson</i>	42	42	Nej	460	8227–8230	<i>SMB 3</i> , s. 465 f.
D 255	127	F	A	Småland	Herr Apelbrand och Jungfru Lena Apelbrand och lilla Lena	18	28	Ja	135	7264–7266	<i>SMB 3</i> , s. 475 f.
D 279	132	Da, Db	B	Småland	<i>Dödsbudet</i>	18	29	Ja	322	7769–7771	<i>SMB 4</i> , s. 5 ff. ⁸⁴
D 279	132	E	C	Småland	<i>Dödsbudet</i>	4	22	Nej	122	7250–7251	<i>SMB 4</i> , s. 7 f. ⁸⁵
D 279	132	Fb	G	Småland	<i>Dödsbudet</i>	1	0	Nej	124	7137–7138	folkvisa.se
D 279	132	G	D	Östergötland	<i>Dödsbudet</i>	11	16	Ja	323, 122	7772–7773 (text), 7250–7251 (mel.)	<i>SMB 4</i> , s. 8 f. ⁸⁶
D 280	133	Eb	E	Södermanland	<i>Kärestans död</i>	25	0	Ja	324	7774–7779	folkvisa.se
D 280	133	Ia	H	Östergötland	<i>Kärestans död</i>	2	19	Nej	325	7780–7781	<i>SMB 4:1</i> , s. 19 f.
D 284	136	Jc	C	Gotland	<i>Fästmannen dör</i>	6	0	Ja	314	7748–7749	folkvisa.se
D 280	133	AF	A	Småland	<i>Kärestans död</i>	9	9	Ja	119	7245–7244	folkvisa.se ⁸⁷

⁸³ GSMS 351 innehåller en avskrift av sista strofen (str 16) i primäruppteckningen till SMB 120 J (uppteckning av L. Chr. Wiede). I GSMS 351 är denna strof numrerad ”XVIII”.

⁸⁴ På GSMS 322, som är en avskrift av originalms till SMB 132 Db (KB Vs 4, s. 373–376), har Stephens klistrat in en melodi som hör till varianten SMB 132 Da.

⁸⁵ En melodiavskrift på lös remsa avser SMB 132 G och har felaktigt klistrats in på GSMS 122 under en avskrift av fyra strofer ur SMB 132 E.

⁸⁶ Se föregående fotnot.

⁸⁷ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 36.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 280	133	AZ	C	Södermanland	<i>Kärestans död</i>	2	8	Ja	320	7763–7764	folkvisa.se ⁸⁸
D 280	133	BA	B	Småland	<i>Kärestans död</i>	4	12	Ja	120	7246–7247	folkvisa.se ⁸⁹
D 280	133	BD	D	Värmland	<i>Kärestans död</i>	13	13	Nej	321.a–b	7765–7766	folkvisa.se ⁹⁰
D 280	133	BE	–	Värmland	<i>Olof Adelin Kärestans död</i>	1	12	Ja	321.c	7767–7768	folkvisa.se ⁹¹
D 280	133	FF	A	Gotland	<i>Lördags-Ridten Kärestans död</i>	12	12	Ja	144	7283–7284	folkvisa.se ⁹²
D 280	133	FG	F	Småland	<i>Kärestans död</i>	3	18	Nej	123	7135–7136	folkvisa.se ⁹³
D 280	133	IJ	D	Småland	<i>Kärestans död</i>	1	0	Ja	121	7248–7249	folkvisa.se
D 280	133	IK	–	Västmanland	<i>Kärestans död</i>	15	0	Ja	418.a–b	8116–8115	folkvisa.se
D 284	136	K	D	Västmanland	<i>Fästmannen dör</i>	3	20	Nej	315	7750–7751	<i>SMB 4:1</i> , s. 62
D 284	136	L	A	Småland	<i>Fästmannen dör</i>	7	22	Ja	117	7131–7132	<i>SMB 4:1</i> , s. 62 ff.
D 284	136	M	B	Småland	<i>Fästmannen dör</i>	12	12	Nej	118	7133–7134	<i>SMB 4:1</i> , s. 64
D 288	138	Fb	E	Gotland	<i>Liten Gräse och Riddar Mivåller Lisa och Nedervall</i>	28	28	Ja	520	8427–8430	<i>SMB 4:1</i> , s. 75 ff.
D 288	138	G	C	Småland	<i>Lisa och Nedervall</i>	17	24	Ja	20	7159–7162	<i>SMB 4:1</i> , s. 77 f.
D 288	138	H	D	Södermanland	<i>Lisa och Nedervall</i>	1	8	Ja	519	8425–8426	<i>SMB 4:1</i> , s. 79
D 288	138	I	B	Småland	<i>Lisa och Nedervall</i>	21	21	Ja	21	6975, 7163–7166	<i>SMB 4:1</i> , s. 80 f.
D 288	138	Ja	F	Gotland	<i>Gress-liten Lisa och Nedervall</i>	11	21	Ja	523	8435–8437	<i>SMB 4:1</i> , s. 81 ff.
D 291	140	Eb	A	Gotland	<i>Drottning Malefrö Herr Peder och fru Malfred</i>	17	17	Ja	316	7752–7755	<i>SMB 4:1</i> , s. 109 ff.
D 291	140	G	B	Småland	<i>Herr Peder och fru Malfred</i>	8	24	Ja	317	7756–7758	<i>SMB 4:1</i> , s. 112 f.
D 291	140	H	C	Östergötland	<i>Herr Peder och Drottning Malfrö Herr Peder och fru Malfred</i>	7	24	Nej	318	7759–7760	<i>SMB 4:1</i> , 113 f.
D 291	140	K	D	Östergötland	<i>Herr Peder och fru Malfred</i>	3	18	Nej	319	7761–7762	<i>SMB 4:1</i> , s. 117 f.
D 294	143	A	B	Småland	<i>Stolts Margreta drunknar</i>	11	20	Nej	419	8117–8118	<i>SMB 4:1</i> , s. 128

⁸⁸ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 36.⁸⁹ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 36 f.⁹⁰ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 37.⁹¹ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 37.⁹² Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 42.⁹³ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 42.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 294	143	B	A	Småland	Margita; Drottning Margitas wijsa <i>Stolts Margreta drunknar</i>	24	24	Nej	420	8119–8122	<i>SMB 4:I</i> , s. 128 f.
D 294	143	G	–	Småland	<i>Stolts Margreta drunknar</i>	7	7	Nej	125	7139–7140	<i>SMB 4:I</i> , s. 133
D 294	143	Q	–	Västmanland	<i>Stolts Margreta drunknar</i>	21	0	Ja	326.a, 326.b, 772.b, 326.d, 328	7782, 7784, 9032, 7785, 7788–7789	folkvisa.se
D 304	148	B	–	Östergötland	Dalabo Jonsson <i>Herr Dalebo Jonsson</i>	15	15	Ja	508.a–b	8378–8379, 8381	<i>SMB 4:I</i> , s. 149 f.
D 320	153	A	A	–	Sonen i Rosengård <i>Sven i Rosengård</i>	33	33	Nej	875	9360–9363	<i>SMB 4:I</i> , s. 160 f.
D 320	153	H	C	Småland	<i>Sven i Rosengård</i>	7	14	Nej	876.c	9366–9367	<i>SMB 4:I</i> , s. 167 f.
D 320	153	I	B	Småland	<i>Sven i Rosengård</i>	8	8	Nej	876.a–b	9364–9365	<i>SMB 4:I</i> , s. 168
D 321	154	E	D	Uppland	<i>Den lillas testamente</i>	4	10	Nej	199	7444–7445	<i>SMB 4:I</i> , s. 187 f.
D 321	154	Fa	C	Småland	<i>Den lillas testamente</i>	3	8	Ja	50	7014–7015	<i>SMB 4:I</i> , s. 188 f.
D 321	154	G	A	Småland	<i>Den lillas testamente</i>	10	10	Nej	48	7012–7013	<i>SMB 4:I</i> , s. 189
D 321	154	H	B	Småland	<i>Den lillas testamente</i>	2	6	Ja	49	7202–7203	<i>SMB 4:I</i> , s. 189 f.
D 321	154	I	E	Östergötland	<i>Den lillas testamente</i>	4	10	Nej	200	7446–7447	<i>SMB 4:I</i> , s. 190 f.
D 324	156	E	29	Uppland	Jungfruns ursäkter <i>Tore och hans syster</i>	23	23	Nej	409	8014–8017	<i>SMB 4:I</i> , s. 206 f.
D 329	157	A	B	Småland	Herr Olof och Silfver-lilla <i>Hustrudräpet</i>	15	15	Ja	40	6998–6999, 7192–7193	<i>SMB 4:I</i> , s. 211 f.
D 342	159	A	–	Småland	Lady Vendeli and Child Rikelund <i>Rikelund och Vendeli</i>	2	2	Ja	63	7040–7041	<i>SMB 4:I</i> , s. 214 ⁹⁴
D 346	160	F	B	Uppland	<i>Konung Valdemar och hans syster</i>	1	31	Nej	365	7875–7876	<i>SMB 4:I</i> , s. 226 ff.
D 346	160	Ic	A	Småland	Liten Kerstin <i>Konung Valdemar och hans syster</i>	24	0	Ja	34	6984–6987, 7188–7191	folkvisa.se
D 359	163	C	C	Södermanland	<i>Riddar Malkolm fångslas för häststöld</i>	32	32	Ja	270	7626–7629	<i>SMB 4:I</i> , s. 246 ff.

⁹⁴ Endast titeln på GSMS 63 är på engelska. De två stroferna är på svenska och överensstämmer helt med texten på källan för SMB 159 A, dvs. KB Vs 3:4 nr 219.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 359	163	F	D	Småland	<i>Riddar Malkolm fängslas för häststöld</i>	10	41	Nej	271	7630–7631	<i>SMB 4:1</i> , 249 f.
D 359	163	H	E	Östergötland	<i>Riddar Malkolm fängslas för häststöld</i>	2	33	Nej	272	7632–7633	<i>SMB 4:1</i> , s. 252 f.
D 361	164	Aa	D	Västergötland	<i>Herr Peders sjöresa</i>	9	9	Nej	350	7841–7842	<i>SMB 4:1</i> , s. 264 f.
D 361	164	I	B	Östergötland	<i>Herr Peders sjöresa</i>	1	14	Nej	273	7634–7635	<i>SMB 4:1</i> , s. 273 f.
D 361	164	AF	A	Småland	<i>Herr Peders sjöresa</i>	1	1	Ja	67	7050–7051	folkvisa.se ⁹⁵
D 361	164	AG	C	Dalarna	<i>Herr Peders sjöresa</i>	1	1	Ja	274	7636–7637	folkvisa.se ⁹⁶
D 361	164	MX	–	Västmanland	<i>Herr Peders sjöresa</i>	13	0	Ja	139.a–c, 418.c	7271–7274, 8115	folkvisa.se
D 376	169	Bc eller Bd	B	Skillingtryck tryckt i Stockholm 1802	<i>Klosterjungfrun</i>	7	7	Nej	218.a–b	7496–7497, 7499, 9398–9399	<i>SMB 4:1</i> , s. 323 f.
D 376	169	Ca	A	Skillingtryck, utan angiven tryckort; 1700-talets senare hälft	<i>Klosterjungfrun</i>	6	6	Nej	221	7504–7505	<i>SMB 4:1</i> , s. 324 f.
D 376	169	Da	–	Skillingtryck, tryckt i Carlskrona 1806	<i>Klosterjungfrun</i>	5 (markerade, 1 hel)	7	Nej	218.c	7498, 9400–9401	<i>SMB 4:1</i> , s. 325
D 376	169	Db	–	Småland	<i>Klosterjungfrun</i>	1	0	Nej	218.c	7498, 9400–9401	folkvisa.se
D 376	169	J	C	Skåne	<i>Klosterjungfrun</i>	3	7	Ja	219	7500–7501	<i>SMB 4:1</i> , s. 330 f.
D 376	169	K	–	Gästrikland	<i>Klosterjungfruns klagan</i> <i>Klosterjungfrun</i>	3	3	Ja	490	8322–8323	<i>SMB 4:1</i> , s. 331
D 390	172	H	A	Östergötland	<i>Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin</i>	2	29	Nej	208	7466–7467	<i>SMB 4:2</i> , s. 19 f.
D 390	172	BS	–	Västmanland	<i>Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin</i>	1	0	Ja	209.a	7468	folkvisa.se
D 391	173	A	C	Östergötland	<i>Den bortsålda</i>	2	21	Ja	546	8503–8504	<i>SMB 4:2</i> , s. 43 f.
D 391	173	CO	–	Värmland	<i>Den bortsålda</i>	Ingen text	0	Ja	547.a	8505	folkvisa.se ⁹⁷

⁹⁵ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 292.

⁹⁶ Källhänvisning i *SMB 4:1*, s. 292.

⁹⁷ Melodin på GSMS 547.a stämmer i de första tolv takterna väl överens med melodin i SMB 173 D men till den är fogat ett ackompanjement som är enklare utformat än i SMB 173 D. De 8 sista takternas melodi skiljer sig från de "tillägg" som finns i SMB 173 D för extra strofrader i strof 2 & 3. Som proveniens för GSMS 547.a anges Värmland medan SMB 173 D har "stränderna af Vettern och Norra skogsbygden av Vestergötland". Uppteckningen på GSMS 547.a betraktas därför som en ny variant av SMB 173.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Me-lodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 391	173	I	B	Östergötland	<i>Den bortsålda</i>	1	20	Nej	545	8501–8502	<i>SMB 4:2</i> , s. 52 f.
D 391	173	K	A	Östergötland	<i>Den bortsålda</i>	20	20	Nej	544	8497–8500	<i>SMB 4:2</i> , s. 55 f.
D 391	173	CO	–	Värmland	<i>Den bortsålda</i>	Ingen text	0	Ja	547.a	8505	folkvisa.se ⁹⁸
D 392	174	C	A	Södermanland	Jungfru Solfager <i>David och Solfager</i>	8	8	Ja	537	8475–8476	<i>SMB 4:2</i> , s. 75 f.
D 392	174	D	B	Småland	<i>David och Solfager</i>	15	15	Ja	10	6959–6962	<i>SMB 4:2</i> , s. 77 f. ⁹⁹
D 392	174	E	B	Småland	<i>David och Solfager</i>	Ingen text	1	Ja	10.a	6959	<i>SMB 4:2</i> , s. 78
D 395	177	Ec	B	Gotland	<i>Per svinaherde</i>	9	0	Ja	472	8264–8266	folkvisa.se
D 395	177	G	A	Uppland	<i>Per svinaherde</i>	30	30	Ja	473	8267–8272	<i>SMB 4:2</i> , s. 91 f.
D 396	178	I	C	Småland	<i>Kerstin stalldräng</i>	1	1	Ja	15	7157–7158	<i>SMB 4:2</i> , s. 116 f.
D 396	178	J	B	Småland	<i>Kerstin stalldräng</i>	9	27	Ja	14	7155–7156	<i>SMB 4:2</i> , s. 117 f.
D 396	178	K	E	Gotland	<i>Kerstin stalldräng</i>	5	19	Ja	527	8446–8448	<i>SMB 4:2</i> , s. 118 f.
D 396	178	AE	A	Östergötland	<i>Kerstin stalldräng</i>	14	14	Nej	525	8442–8443	folkvisa.se ¹⁰⁰
D 396	178	AF	D	Småland	<i>Kerstin stalldräng</i>	5	5	Nej	16	6967–6968	folkvisa.se ¹⁰¹
D 399	181	Bc	A	Skillingtryck från 1700-talet; utan tryckort	Jungfrun satt i kammaren <i>Liten båtsman</i>	18	18	Nej	529	8453–8456	<i>SMB 4:2</i> , s. 142 samt folkvisa.se
D 399	181	G	E	Östergötland	<i>Liten båtsman</i>	Hänv.	20	Hän v.	531	8459–8460	<i>SMB 4:2</i> , s. 147 f. ¹⁰²
D 399	181	J	C	Småland	<i>Liten båtsman</i>	1	16	Ja	13	7153–7154	<i>SMB 4:2</i> , s. 150 f. ¹⁰³
D 399	181	K	B	Småland	<i>Liten båtsman</i>	5	17	Ja	12	6965–6966	<i>SMB 4:2</i> , s. 151 f.
D 399	181	N	D	Östergötland	<i>Liten båtsman</i>	1	18	Nej	530	8457–8458	<i>SMB 4:2</i> , s. 155 f.

⁹⁸ Melodin på GSMS 547.a stämmer i de första tolv takterna väl överens med melodin i SMB 173 D men till den är fogat ett ackompanjemang som är enklare utformat än i SMB 173 D. De 8 sista takternas melodi skiljer sig från de "tillägg" som finns i SMB 173 D för extra strofrader i strof 2 & 3. Som proveniens för GSMS 547.a anges Värmland medan SMB 173 D har "stränderna af Vettern och Norra skogsbygden av Vestergötland". Uppteckningen på GSMS 547.a betraktas därför som en ny variant av SMB 173.

⁹⁹ GSMS 10 innehåller 2 melodier. Melodi nr 1 är den samma som finns tryckt som SMB 174 E i *SMB 4:2*, s. 78 (här med textunderläggning). Melodi nr 2 på GSMS 10 hör till SMB 174 D.

¹⁰⁰ Källhänvisning i *SMB 4:2*, s. 136.

¹⁰¹ Källhänvisning i *SMB 4:2*, s. 136.

¹⁰² GSMS 531 innehåller endast en hänvisning till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien*, s. 15.

¹⁰³ GSMS 13 utgör en avskrift av melodi och strof 1 gjord av George Stephens från primärkällan till SMB 181 J (Vs 3: 4 nr 206 C). Stephens har gjort följande avskrivningsfel: i texten – i strof 1:2 har "gångepilt" ändrats till "ungerpilt", i melodin – i takt 2 har första tonen (d2) blivit e2.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniensen	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
D 399	181	AB	F	Östergötland	<i>Liten båtsman</i>	1	1	Hänv.	532	8461–8462	folkvisa.se ¹⁰⁴
D 405	182	P	A	Västmanland	Getepigans sång <i>Liten vallpiga</i>	19	19	Nej	541	8483–8486	<i>SMB 4:2</i> , s. 189
D 405	182	AP	C	Södermanland	<i>Liten vallpiga</i>	4	24	Nej	542	8487–8488	folkvisa.se ¹⁰⁵
D 405	182	AQ	B	Småland	<i>Liten vallpiga</i>	2	17	Ja	8	7149–7150	folkvisa.se ¹⁰⁶
D 410	184	Bb	–	Småland	Herr Peder och jungfrun <i>De sju guldbergen</i>	14	13	Ja	559	8533–8534	<i>SMB 4:2</i> , 206 f. ¹⁰⁷ samt folkvisa.se
D 410	184	C	B	Dalsland el. Värmland	Trogen kärlek <i>De sju guldbergen</i>	25	25	Nej	551	8511–8513	<i>SMB 4:2</i> , s. 207 f.
D 415	187	E	B	Småland	<i>Dankungen och guldsmedens dotter</i>	6	23	Nej	18	6971–6972	<i>SMB 4:2</i> , s. 223
D 421	189	G	C	Småland	<i>Riddar Olle</i>	Hänv.	19	Hänv.	522	8433–8434	<i>SMB 4:2</i> , s. 236 ff.
D 421	189	L	C	Småland	<i>Riddar Olle</i>	6	10	Ja	22	7167–7168	<i>SMB 4:2</i> , s. 241 f.
D 421	189	M	A	Småland	<i>Riddar Olle</i>	7	17	Ja	19	6973–6974	<i>SMB 4:2</i> , s. 242 f.
D 424	190	B	B	Västergötland	<i>Florens Benediktsson och fru Margareta</i>	26	26	Nej	405	7980–7983	<i>SMB 4:2</i> , s. 257 f.
D 424	190	Da	A	Skillingtryck från 1642	<i>Florens Benediktsson och fru Margareta</i>	19	19	Nej	450	8200–8203	<i>SMB 4:2</i> , s. 259 ff.
D 426	191	H	–	Södermanland	<i>Skepparen och jungfrun</i>	4	11	Ja	745	8942–8943	<i>SMB 4:2</i> , s. 272 ff.
D 426	191	La	C	Östergötland	<i>Skepparen och jungfrun</i>	5	12	Nej	744	8940–8941	<i>SMB 4:2</i> , s. 277 f.
D 435	195	G	–	Östergötland	<i>De bortstulna konungadöttrarna</i>	19	19	Nej	742	8932–8935	<i>SMB 4:2</i> , s. 340 f.
D 435	195	H	–	Västmanland	De två konungsdöttrarna <i>De bortstulna konungadöttrarna</i>	17	17	Ja	743	8936–8939	<i>SMB 4:2</i> , s. 341 f.
E 5	197	Ab	–	Småland	Torkel Tronneson <i>Vidrik Verlandsons kamp med Torkel Tronson</i>	14	15	Nej	371	7891–7894	<i>SMB 5:1</i> , s. 1 f.

¹⁰⁴ Publiceringen i visdatabasen utgår från källhänvisningen i *SMB 4:2*, s. 167. På GSMS 532 finns en sidhänvisning till Grönland, *Alte Schwedische Volks-Melodien* (s. 15).

¹⁰⁵ Källhänvisning i *SMB 4:2*, s. 199

¹⁰⁶ Källhänvisning i *SMB 4:2*, s. 199

¹⁰⁷ GSMS 559 är en avskrift av KB Vs 3:4 nr 214 som är en av källorna till variant SMB 284 Ba som finns tryckt i *SMB 4:2*, s. 206. Avvikelserna gentemot den tryckta SMB 184 Ba kommenteras i visdatabasen under "Textanmärkning".

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniensen	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
E 32	202	Aa	B	Småland	Sköldmöns <i>Syster befriar broder</i>	20	20	Nej	131	7254–7255	<i>SMB 5:1</i> , s. 16 f.
E 32	202	G	A	Södermanland	<i>Syster befriar broder</i>	19	19	Nej	269	7622–7625	<i>SMB 5:1</i> , s. 23 f.
E 37	203	Aa	–	Småland	Olof Makeson <i>Ulf från Jern</i>	34	34	Nej	400	8001–8006	<i>SMB 5:1</i> , s. 26 ff.
E 52	205	Db	B	Östergötland	<i>Sven Svanevit</i>	3	8	Nej	372	7895–7896	<i>SMB 5:1</i> , s. 38 ff. ¹⁰⁸
E 52	205	AAb	A	Småland	<i>Sven Svanevit</i>	4	0	Ja	106	7111–7112	folkvisa.se ¹⁰⁹
E 64	207	B	–	Småland	Store bror och lille bror <i>Den stridbara jungfrun</i>	28	28	Ja	61	7208–7211	<i>SMB 5:1</i> , s. 61 f.
E 132	215	Cb	A	Södermanland	Herr Olaf <i>Orm ungersven</i>	20	0	Ja	376	7909–7913	folkvisa.se
E 132	215	D	C	Småland	<i>Orm ungersven</i>	2	14	Nej	374	7901–7902	<i>SMB 5:1</i> , s. 99 f.
E 132	215	E	B	Småland	Ormer ungersven <i>Orm ungersven</i>	20	20	Ja	375	7903–7908	<i>SMB 5:1</i> , s. 100 f.
E 139	217	A	–	Skillingtryck från första hälften av 1700-talet	<i>Ramunder</i>	2	25	Nej	428	8137–8138	<i>SMB 5:1</i> , s. 112 ff. ¹¹⁰
F 1	220	B	–	Småland	Den giftas-lystne <i>Den giftaslystna</i>	7	7	Ja	44	7194–7197	<i>SMB 5:1</i> , s. 153 f.
F 1	220	C	–	Småland	<i>Den giftaslystna</i>	6	6	Nej	43	7004–7005	<i>SMB 5:1</i> , s. 154 f.
F 1	220	G	F	Svealand	<i>Den giftaslystna</i>	13	0	Nej	344	7826–7827	folkvisa.se
F 7	223	A	32	–	Den aldrig nöjda jungfrun <i>Möns och svennens samtal</i>	10	10	Nej	198	7442–7443	<i>SMB 5:1</i> , s. 195
F 8	224	C	D	–	<i>Finn Komfusenfej</i>	1	5	Nej	204	7458–7459	<i>SMB 5:1</i> , s. 197 f.
F 8	224	Db	–	Uppland	<i>Finn Komfusenfej</i>	1	0	Ja	203	7456–7457	folkvisa.se
F 8	224	F	–	Södermanland	Fussum Fei <i>Finn Komfusenfej</i>	5	5	Ja	201	7448–7451	<i>SMB 5:1</i> , s. 200 f.
F 8	224	H	–	Södermanland	Riddaren Finkom-Fusom-Fei <i>Finn Komfusenfej</i>	6	6	Nej	202	7452–7455	<i>SMB 5:1</i> , s. 202 f.
F 17	229	A	D	Uppland	<i>Mjölnarens dotter</i>	9	14	Nej	468	8252–8253	<i>SMB 5:1</i> , s. 265
F 17	229	C	–	Uppland	<i>Mjölnarens dotter</i>	11	11	Nej	467	8250–8251	<i>SMB 5:1</i> , s. 266 f.
F 17	229	D	–	Småland	<i>Mjölnarens dotter</i>	11	11	Nej	57	7032–7035	<i>SMB 5:1</i> , s. 267
F 17	229	AA	–	Småland	<i>Mjölnarens dotter</i>	5	8	Nej	56	7030–7031	folkvisa.se ¹¹¹

¹⁰⁸ GSMS 372 är en avskrift av ngn av de sammanlagt 7 utskrifter av SMB 205 Db som påträffats (se *SMB 5:1*, s. 38 ff.).

¹⁰⁹ I GSMS finns både en melodi och 4 strofer av balladen (meddelade av Wendela Hebbe). Melodin (nedskriven av Stephens) finns varken i Vs 4 eller i Vs 3. Möjligen är melodiuppteckningen på GSMS 106 en "originaluppteckning" gjord av Stephens. Se vidare kommentar för SMB 205 AAb på <http://www.folkvisa.se/>

¹¹⁰ GSMS 428 innehåller en avskrift (citater) ur en avhandling på latin som handlar om jätten Ramunder. Citatet inleds på latin men insprängt i det finns stroforna 3 och 4 ur SMB 217 A på svenska. De två stroforna är sannolikt hämtade från ett skillingtryck utkommet under första hälften av 1700-talet. Se i övrigt inledande anteckningar till SMB 217 A i *SMB 5:1*, s. 112.

¹¹¹ Källhänvisning i *SMB 5:1*, s. 290.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
F 19	231	Aa	–	Skillingtryck 1738	"Bonde stod i lidre, skulle båra hiul, kom en tc." <i>Bonde borrhade hjul</i>	16	16	Hänvisning	252	7580–7583	<i>SMB 5:1</i> , s. 318 f. ¹¹²
F 22	233	A	C	Uppland	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	5	14	Nej	539	8479–8480	<i>SMB 5:1</i> , s. 352
F 22	233	D	–	Småland	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	23	23	Nej	1	6941–6944	<i>SMB 5:1</i> , s. 353 f.
F 22	233	E	–	Småland	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	14	14	Ja	9	7151–7152	<i>SMB 5:1</i> , s. 354 f.
F 22	233	G	D	Östergötland	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	3	21	Nej	2	6945–6946	<i>SMB 5:1</i> , s. 357 f.
F 22	233	AN	E	Gästrikland	<i>Bonddrängen och jungfrun</i>	6	0	Nej	540	8481–8482	folkvisa.se ¹¹³
F 25	235	D	–	Småland	<i>Klampen</i>	3	9	Ja	563	8549–8550	<i>SMB 5:2</i> , s. 4 f.
F 25	235	E	–	Västmanland	<i>Klampen</i>	4	14	Nej	564	8541–8542	<i>SMB 5:2</i> , s. 5
F 25	235	G	B	Östergötland	<i>Stylter Klampen</i>	3	14	Nej	561	8537–8538	<i>SMB 5:2</i> , s. 6 f.
F 26	236	B	D	Uppland?	<i>Tiggargubbens brud</i>	7	26	Nej	566	8545–8546	<i>SMB 5:2</i> , s. 9 f. folkvisa.se ¹¹⁴
F 26	236	Ca	–	Gotland	<i>Tiggargubbens brud</i>	3	20	Nej	565	8543–8544	<i>SMB 5:2</i> , s. 10 ff. folkvisa.se
F 26	236	D	–	Södermanland	<i>Tiggargubbens brud</i>	9	26	Ja	569	8553–8554	<i>SMB 5:2</i> , s. 12 ff. folkvisa.se
F 26	236	Ec	–	Småland	<i>Tiggargubbens brud</i>	1	1	Ja	568	8551–8552	<i>SMB 5:2</i> , s. 14 f. folkvisa.se
F 26	236	F	–	Småland	<i>Tiggargubbens brud</i>	28	29	Nej	3	6947–6950	<i>SMB 5:2</i> , s. 15 f. folkvisa.se
F 26	236	Ga	E	Östergötland	<i>Tiggargubbens brud</i>	3	22	Nej	567	8547–8548	<i>SMB 5:2</i> , s. 16 f. folkvisa.se
F 29	237	A	–	Uppland	Jungfrun fick heder, men ungersven skam <i>Den förförde ungersvennen</i>	2	2	Ja	762	9001–9002	<i>SMB 5:2</i> , s. 39
F 30	238	E	A	Östergötland	Den Ondsinta Kärigen <i>Kärigen på havsbotten</i>	7	7	Nej	466	8248–8249	<i>SMB 5:2</i> , s. 43
F 30	238	AA	–	Bohuslän	<i>Kärigen på havsbotten</i>	2	2	Nej	465	8246–8247	folkvisa.se ¹¹⁵
F 32	240	B	–	Småland	<i>Malins prov</i>	10	10	Ja	42	7002–7003	<i>SMB 5:2</i> , s. 60 f.
F 33	241	A	B	Östergötland	<i>Håkan Høk</i>	8	8	Nej	786	9070–9071	<i>SMB 5:2</i> , s. 63
F 33	241	B	–	Småland	<i>Håkan Høk</i>	12	12	Ja	65	7044–7047	<i>SMB 5:2</i> , s. 63 f.
F 33	241	C	–	Småland	<i>Håkan Høk</i>	12	12	Nej	91	7091–7092	<i>SMB 5:2</i> , s. 64 f.

¹¹² GSMS 252 utgör en avskrift gjord av Stephens "From an imperfect Garland, 8 p. 8vo, printed 'Åhr 1738'" som är tryckt i *SMB 5:1*, s. 318 f. som SMB 231 Aa. Ms innehåller en melodihänvisning till "Thet war en man i Upland, och skulle kiöpa Höö, tc." Jfr Jersild, Margareta, *Skillingtryck. Studier i svensk folklig vissång före 1800*, Stockholm, 1975, s. 251 och 270.

¹¹³ GSMS 540 innehåller en avskrift ur en förkommen handskrift. "Olai Semanders Hds. Vis-bok, från 1750-talet, i Gefle Gymnasii-bibliothek."

¹¹⁴ Denna variant av SMB 236 Tiggargubbens brud liksom följande fem varianter av den upptagna i denna registrant har även publicerats 2012 på <http://www.folkvisa.se/>. Se vidare Lindberg, Boel. Tiggargubbens brud: En skämtballad om förförelse och förnedring, i denna volym s. ??

¹¹⁵ Källhänvisning i *SMB 5:2*, s. 56.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniensen	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
F 40	243	C	–	Södermanland	<i>Bonden och hans hustru</i>	13	13	Nej	257	7596–7597	<i>SMB 5:2</i> , s. 80
F 40	243	D	–	Östergötland	<i>Bonden och hans hustru</i>	1	9	Nej	256	7594–7595	<i>SMB 5:2</i> , s. 80 ff.
F 40	243	F	–	Småland	<i>Bonden och hans hustru</i>	11	11	Ja	41	7000–7001	<i>SMB 5:2</i> , s. 82 f.
F 40	243	GL	–	Västmanland	<i>Bonden och hans hustru</i>	10	0	Ja	254, 415.c	7590–7591, 8105	folkvisa.se
F 40	243	GM	D	Skåne	<i>Bonden och hans hustru</i>	7	10	Nej	255	7592–7593	folkvisa.se
F 46	245	Ca	A	Småland	<i>Det underbara bältet</i>	8	8	Nej	46	7006–7009	<i>SMB 5:2</i> , s. 108 f.
F 46	245	AR	B	Värmland	<i>Det underbara bältet</i>	7	0	Nej	194	7426–7427	folkvisa.se
F 53	246	A	–	Skillingtryck från 1690-talet	<i>Truls med bågen</i>	16	16	Nej	195	7428–7432	<i>SMB 5:2</i> , s. 127
F 58	248	A	–	Östergötland	Bonden i timmerskog <i>Bonden och kråkan</i>	13	13	Ja	156	7324–7326	<i>SMB 5:2</i> , s. 160 f.
F 58	248	C	–	Uppland	<i>Bonden och kråkan</i>	10	10	Ja	160	7335–7336	<i>SMB 5:2</i> , s. 162
F 58	248	D	–	Gotland	<i>Bonden och kråkan</i>	10	10	Ja	159	7333–7334	<i>SMB 5:2</i> , s. 162 f.
F 58	248	E	–	Uppland	<i>Bonden och kråkan</i>	18	17	Ja	158	7329–7332	<i>SMB 5:2</i> , s. 163 f.
F 58	248	AAb	–	Skåne	<i>Bonden och kråkan</i>	11	11	Ja	155	7322–7323	folkvisa.se ¹¹⁶
F 58	248	AD	–	Värmland	<i>Bonden och kråkan</i>	1	9	Ja	157	7327–7328	folkvisa.se ¹¹⁷
F 58	248	GO	–	Skåne	Kräkvisan <i>Bonden och kråkan</i>	12	0	Nej	143	7281–7282	folkvisa.se
F 60	249	A	–	Uppland	<i>Kolorumgris</i>	21	21	Ja	161	7337–7342	<i>SMB 5:2</i> , s. 189 f.
F 63	250	A	–	Småland	<i>Rävens testamente</i>	10	10	Ja	36	6990–6991	<i>SMB 5:2</i> , s. 207
F 64	251	A	–	Södermanland	Bonden gick åt grönan äng <i>Bonden och räven</i>	11	11	Ja	166	7355–7357	<i>SMB 5:2</i> , s. 209 f.
F 64	251	B	–	Östergötland	<i>Bonden och räven</i>	13	13	Nej	171	7366–7369	<i>SMB 5:2</i> , s. 210 f.
F 64	251	C	–	Småland	<i>Bonden och räven</i>	1	1	Ja	37	6992–6993	<i>SMB 5:2</i> , s. 211
F 64	251	D	–	Medelpad	<i>Bonden och räven</i>	2	9	Nej	170	7364–7365	<i>SMB 5:2</i> , s. 212
F 64	251	G	–	Östergötland	<i>Bonden och räven</i>	1	7	Nej	169	7362–7363	<i>SMB 5:2</i> , s. 214
F 64	251	H	–	Värmland	<i>Bonden och räven</i>	1	8	Ja	167	7358–7359	<i>SMB 5:2</i> , s. 214 ff.
F 64	251	Ia	–	–	Bonden och Råfven <i>Bonden och räven</i>	3	3	Ja	168	7360–7361	<i>SMB 5:2</i> , s. 216 f.

¹¹⁶ Källhänvisning i *SMB 5:2*, s. 181.¹¹⁷ Källhänvisning i *SMB 5:2*, s. 181.

TSB-nr	SMB-nr	SMB-variant	GSMS-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Melodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
F 64	251	AE	–	Östergötland	<i>Bonden och räven</i>	3	3	Nej	171	7368	folkvisa.se ¹¹⁸
F 66	252	A	–	–	<i>Kattens död</i>	12	12	Nej	163	7345–7348	<i>SMB 5:2</i> , s. 233
F 66	252	B	–	Blekinge	<i>Kattens död</i>	7	7	Nej	162	7343–7344	<i>SMB 5:2</i> , s. 233 f.
F 66	252	CA	C	Gotland	<i>Kattens död</i>	8	0?	Ja	224, 225	7510–7511, 7514–7515	folkvisa.se/
F 67	253	A	–	Skillingtryck, 1738, utan tryckort.	<i>Tordyvelns bröllop</i>	16	16	Nej	182	7390–7393	<i>SMB 5:2</i> , s. 258
F 67	253	B	–	Skillingtryck, 1800, Stockholm	Wisa om bromsen och flugan <i>Tordyvelns bröllop</i>	11	11	Nej	181	7388–7389	<i>SMB 5:2</i> , s. 259 ¹¹⁹
F 67	253	Ea	–	Finland	Thordyveln låg på ången sjuk <i>Tordyvelns bröllop</i>	14	14	Ja	172, 175	7370–7373, 7378–7379	<i>SMB 5:2</i> , s. 260 f.
F 67	253	F	E	Uppland	<i>Tordyvelns bröllop</i>	7	14	Ja	173, 178	7374–7375, 7382–7383	<i>SMB 5:2</i> , s. 261 f. ¹²⁰
F 67	253	G	F	Dalsland	<i>Tordyvelns bröllop</i>	7	17	Nej	174	7376–7377	<i>SMB 5:2</i> , s. 263
F 67	253	AAb	C	Uppland	<i>Tordyvelns bröllop</i>	11	0	Ja	180	7386–7387	folkvisa.se
F 67	253	ABb	D	Blekinge	Flugans bröllopp <i>Tordyvelns bröllop</i>	11	0	Nej	179	7384–7385	folkvisa.se
F 67	253	ACb	F	Finland	<i>Tordyvelns bröllop</i>	2	0	Nej	176	7380	folkvisa.se
F 67	253	DE	G	Västergötland	<i>Tordyvelns bröllop</i>	5	0	Nej	177	7380–7381	folkvisa.se
F 72	258	A	–	Småland	Niels Vänge / Niels Wänges Smålands-färd <i>Leja tjänstepiga</i>	11	11	Nej	130, 45.a, c, d	7256–7257, 7198, 7199, 7201	<i>SMB 5:2</i> , s. 298
F 72	258	C	–	Södermanland	Sven Svane <i>Leja tjänstepiga</i>	7	7	Ja	248	7572–7573	<i>SMB 5:2</i> , s. 299 f.
F 72	258	D	–	Gotland	<i>Leja tjänstepiga</i>	8	8	Ja	249	7574–7575	<i>SMB 5:2</i> , s. 300 f.
F 73	259	B	–	Gotland	<i>Käringen och hovmannen</i>	17	17	Ja	259	7600–7601	<i>SMB 5:2</i> , s. 319 f.
F 73	259	C	–	Gotland	Käringen som ville låta skrifa sig <i>Käringen och hovmannen</i>	15	15	Ja	260	7602–7603	<i>SMB 5:2</i> , s. 321 f.
F 75	260	B	–	Gotland	<i>Tjuvarna</i>	12	12	Ja	773	9035–9036	<i>SMB 5:2</i> , s. 329

¹¹⁸ Källhänvisning i *SMB 5:2*, s. 231.

¹¹⁹ GSMS 181 utgör en avskrift av ett skillingtryck från 1800, tryckt i Stockholm. George Stephens har på ms tillfogat anmärkningen: "Tryckt hos Andreas J. Sylvenius", samt "Dis text iz translated into Danish by Nyerup, Udvalg af Danske Viser, 2, 104." [Stephens stavning på ms.]

¹²⁰ GSMS 173 är en tryckt sida (s. 474) ur *SF III* innehållande melodin utan ackompanjemang (jfr *SMB 5:2*, inledande text till *SMB 253 F*, s. 261). GSMS 178 är en avskrift (George Stephens hand) av KB Vs 2:1, s. 682–683. Stephens har på denna avskrift antecknat att proveniensen är Uppland. Vidare har han gjort följande omtolkning av ett ord i strof 14:1: "De stufvade spansk *syra*". *SMB 253 F* har på motsvarande ställe "De stufvade spansk *fyra*."

TSB-nr	SMB-nr	SMB-v-variant	GSMS-v-variant	Proveniens	Titel i GSMS SMB	Antal strofer		Metodi	GSMS-nr	Elektronisk bild, nr	Publicerad i
						GSMS	SMB				
F 75	260	V	–	Östergötland	De Dief Tjuvarna	13	0	Ja	774.a, 277.c, 772.d, 774.a baksida, 774.b	9037, 7643, 9034, 9037 baksida, 9038	folkvisa.se
–	264	A		Småland	Osteknoppen	8	0	Nej	51	7016–7017	folkvisa.se ¹²¹

Referenser

Otryckta källor

Kungliga biblioteket, Stockholm (KB)

Vs 3, G.O. Hyltén-Cavallius & G. Stephens, Samling af svenska folkvisor.

Vs 4, G.O. Hyltén-Cavallius, Samling af svenska folkvisor.

Växjö stadsbibliotek, Växjö

George Stephens manuskriptsamling (GSMS).

Elektroniska källor

www.folkvisa.se

SMB 40 Ab Sankt Göran.

Litteratur

Atterbom, Per Daniel Amadeus (utgivare) *Poetisk kalender*, Upsala, 1811-1821.

Brage og Idun: et nordisk Fjærdingårsskrift, udgivet med Bistand af Danske, Svenske og Normænd af Frederik Barfod, København, 1839-1842.

Bringéus, Nils-Arvid, *Gunnar Olof Hyltén-Cavallius som etnolog: en studie kring Wärend och Wirdarne*. Stockholm: Nordiska museet, 1966.

Byrman, Gunilla, Nyfyndet ”Osteknoppen”. Språk, innehåll och tolkning. I Byrman, Gunilla (red.), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader*. Växjö: Växjö University Press, 2008, s. 295–317.

Bäckvall, Louise & Kværndrup, Sigurd, Registrant över balladerna i GSMS. I Byrman, Gunilla (red.), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader*. Växjö: Växjö University Press, 2008, s. 421–443.

Danmarks gamle Folkeviser. København, 1853-1976.

Dybeck, Richard, *Runa. En skrift för fäderneslandets fornvänner*. H.1. Stockholm, 1842.

¹²¹ Uppteckningen representerar en tidigare ej känd balladtyp. GSMS 51 utgör en avskrift av KB Vs 2:1, nr 725. Denna samling innehåller handskrivet källmaterial för Adolf Ivar Arwidsson (red) *Svenska Fornsånger I–III* (Stockholm 1834–1842). Se vidare Gunilla Byrman, Nyfyndet ”Osteknoppen”. Språk, innehåll och tolkning. I Gunilla Byrman (red), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader* (Växjö, 2008), s. 295 ff.

- Eriksson, Karin, En bortglömd manuskriptsamling. George Stephens efterlämnade uppteckningar. I Byrman, Gunilla (red.), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader*. Växjö: Växjö University Press, 2008, s. 189–223.
- , George Stephens. Samlare, fornforskare och skandinavist. Byrman, Gunilla (red.), *En värld för sig själv. Nya studier i medeltida ballader*. Växjö: Växjö University Press, 2008, s. 29–72.
- Geijer, Erik Gustaf & Afzelius, Arvid August (red.), *Svenska folkvisor från forntiden*, Stockholm, 1814-1816.
- Grundtvig, Svend (red.), *Danmarks gamle Folkeviser*, 2, 33-114. Tillägg 1-103 : naturmytiske viser : legendvisor. København: Samfundet til den Danske Litteraturs Fremme, 1854-1856.
- Grønland, Peter, *Alte Schwedische Volks-Melodien*, gesammelt von E.G. Geijer und A.A. Afzelius. Für das Piano-Forte harmonisch bearbeitet [...] von P. Grønland. København, 1818.
- Hyltén-Cavallius, Gunnar Olof & Stephens, George (red.), *Svenska folk-sagor och äfventyr*. Stockholm, 1844-1849.
- Hyltén-Cavallius, Gunnar Olof & Stephens, George (red.), *Sveriges historiska och politiska visor. D. 1, Från äldre tider intill år 1650* [Elektronisk resurs]. Lindh, Örebro, 1853
[<http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=inu.39000005543785>]
- Jersild, Margareta, *Skillingtryck: studier i svensk folklig vissång före 1800*. Stockholm: Diss. Uppsala: Univ, 1975.
- Jonsson, Bengt R., *Svensk balladtradition I. Balladkällor och balladtyper*. Stockholm: Svenskt visarkiv, Diss. Uppsala Univ., 1967.
- Jonsson, Bengt R., Jersild, Margareta & Jansson, Sven-Bertil (red.), *Sveriges medeltida ballader*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 1983-2001.
- Jonsson, Bengt R., Solheim, Svale & Danielson, Eva (red.), *The types of the Scandinavian Medieval Ballad. A descriptive catalogue*. Oslo: Univ.-forl, 1978.
- Lindberg, Boel, Kommentar till den nätpublicerade utgåvan av balladen SMB 40 Ab.[i
<http://Folkvisa.se/visdatabas> – kompletteras med fullständig adress när visan lagts in i databasen].
- , ”En obemärkt qvinna ur folket”. Skriftlig förmedling och muntlig tradition. I Lundberg, Mattias & Selander, Sven-Åke, *Melos och logos. Festskrift till Folke Bohlin*. Stockholm: Artos, 2011, s. 227–237.
- Persson, Torsten, När och till vad? En studie av Stephens-samlingen på Växjö stadsbibliotek. C-uppsats, Växjö, Växjö universitet, 2005 [Elektronisk resurs: <http://lnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:206747>]
- Post- och Inrikes Tidningar*, 5 januari 1876.